

OPETUSHALLITUS

FINECVET 2 - PROJEKTI

OPINTOSUORITUSTEN SIIRTOJÄRJESTELMÄN (ECVET) SOVELLUS SUOMESSA

LOPPURAPORTTI

2008

SISÄLLYSLUETTELO

	sivu
JOHDANTO	3
TIIVISTELMÄ	3
1 PROJEKTIN TAUSTAA	5
Mikä on ECVET	5
Mikä on EQF	5
Mikä on FINECVET	6
2. FINECVET-PROJEKTIN TAVOITTEET	6
3. FINECVET 2 -PROJEKTIN OSALLISTUJAT JA ORGANISOINTI	7
4. PROJEKTIN AIKATAULU JA TOTEUTUS	8
4.1 Projektin aikataulu	8
4.2 Projektin kuvaus	8
4.3 Ohjausryhmän toiminta	9
4.4 Kokeilutoiminnan kuvaus	9
5. PROJEKTIN TULOKSIA	11
5.1 Oppimistulosten kuvaus tietoina, taitoina ja pätevyytenä	11
5.2 Opintopisteiden ja EQF-tason määrittäminen	13
5.3 Oppimistulosten arviointi	15
5.4 Learning Agreement -asiakirjamalli	18
5.5 Memorandum of Understanding –asiakirjamalli	19
5.6 Linkitys Europassiin	20
5.7 Työkalu opintosuoritusten siirtämisen prosessiin (oppimistulosten validointi ja tunnustaminen)	21
5.8 Muut tulokset	23
6. TULOSTEN HYÖDYNTÄMINEN JA LEVITTÄMINEN	25
6.1 Tulosten hyödyntäminen	25
6.2 Tulosten levittäminen	25
7. JOHTOPÄÄTÖKSET JA TOIMENPIDESUOSITUKSET	26
LIITTEET	
Päätös ohjausryhmän määräajan jatkamisesta (liite 1)	
Yhteenveto projektin kokeilutoiminnasta (liite 2)	

JOHDANTO

Ammatillisen koulutuksen opintosuoritusten eurooppalainen siirtojärjestelmä (European Credit System for Vocational Education and Training ECVET) perustuu Kööpenhaminan prosessiin (v. 2002), jossa on tavoitteena muun muassa edistää ammatillisessa koulutuksessa olevien sekä ammatillisen tutkinnon suorittaneiden liikkuvuutta ja jossa yhdeksi tämän tavoitteen saavuttamisen painopistealueeksi on määritelty opintojen siirrettävyyden kehittäminen. Neljä vuotta myöhemmin Helsingin kommunnissa todettiin muun muassa, että ammatillisen koulutuksen kehittämisessä tulee keskittyä uusien ammatillisen koulutuksen eurooppalaisten välineiden kehittämiseen, testaukseen ja toteutukseen. Samalla Kööpenhaminan prosessissa siirryttiin toimeenpanovaiheeseen ja korostettiin, että kaikki ammatillisen koulutuksen toimijat voivat osallistua prosessiin.

Ammatillisen koulutuksen yhteisiä eurooppalaisia välineitä ovat muun muassa eurooppalainen tutkintojen ja osaamisen viitekehys (European Qualification Framework EQF) ja ammatillisen koulutuksen opintosuoritusten eurooppalainen siirtojärjestelmä (ECVET), joiden molempien tarkoitus on helpottaa ammatillisessa koulutuksessa olevien ja tutkinnon suorittaneiden liikkuvuutta. Molempia järjestelmiä on kehitetty komission alaisissa työryhmissä usean vuoden ajan.

Opetushallitus on vastannut haasteeseen osallistumalla vuodesta 2004 alkaen ECVET-järjestelmän kehittämis- ja kokeilutoimintaan kansallisessa FINECVET-hankkeessa, jonka tavoitteena on ollut valmistella ECVET-järjestelmän käyttöönottoa Suomessa. Kaksivaiheisessa projektissa on kehitelty ja testattu ECVET-järjestelmää yhteensä yhdeksässä ammatillisessa perustutkinnossa. ECVET-järjestelmän käyttöönotto edellyttää kansallisia päätöksiä.

FINECVET 2 –projektin loppuraportissa esitetyt tulokset ovat projektissa tuotettuja ei-vätkä ne ole virallisia. Kaikki esitetyt tuotokset tullaan tarkistamaan ja hyväksymään ennen ECVET-järjestelmän käyttöönottoa.

TIIVISTELMÄ

Opetushallitus käynnisti FINECVET 2 –projektin elokuussa 2006 ja projekti päättyi joulukuussa 2007. Se oli jatkoa FINECVET 1 –projektille, jonka kesto oli 12/2004 - 12/2006. Tämä raportti koskee ainoastaan FINECVET 2 –projektia.

Molempien FINECVET-projektien tavoitteina oli 1) määritellä ECVET-järjestelmän käsitteet ja niiden sovellus suomalaiseen koulutusjärjestelmään, 2) kokeilla opintosuoritusten siirtojärjestelmän (ECVET) toimivuutta eri perustutkinnoissa ja 3) laatia kansallinen tiedotus- ja ohjaussuunnitelma koulutuksen järjestäjille ja työelämän edustajille ECVET-järjestelmän käyttöönottoa varten. FINECVET 2 –projektissa keskityttiin lähinnä tavoitteeseen kaksi.

FINECVET 2-projektiin osallistui Opetushallituksen asiantuntijoiden lisäksi seitsemän koulutuksen järjestäjää, joista neljä oli mukana myös FINECVET 1-projektissa. Ammatillisia perustutkintoja oli mukana yhdeksän, joista viisi oli mukana myös 1. projektissa. Lisäksi projektiin osallistui ulkomaisia yhteistyöoppilaitoksia ja -yrityksiä kymmenestä eri maasta. Projektiin liittyi opiskelijanvaihtoa muun muassa Leonardo-liikkuvuushankkeina.

Projektille asetettiin sidosryhmien edustajien muodostama ohjausryhmä, joka jatkaa ainakin vuoden 2008 loppuun.

Projektin tuloksena on konkreettisia malleja ja työkaluja ECVET-järjestelmän käyttöönottoa varten. Tärkeimmät tulokset ovat seuraavat:

1. Kehitettiin malleja koko tutkinnon tai sen erilaajuisten opintojen oppimistulosten kuvaamiseksi tietoina, taitoina ja pätevyytinä (Knowledge, Skills and Competence-periaatteella). Koko tutkinnon kuvausta käytettiin kolmen maan vastaavien tutkintojen vertailuun ja muita kuvauksia käytettiin toisessa maassa suoritettavien opintojen kuvaamiseen.
2. Tehtiin ehdotus opintopisteiden (credit points) ja opintojen EQF-tason määrittämiseksi. Ehdotuksen mukaan lukuvuoden pituiset opinnot vastaisivat 60 opintopistettä ja kolmevuotinen tutkinto 180 opintopistettä. Myös Euroopan tasolla ollaan päätyvässä tähän ratkaisuun. Ehdotettiin, että yksittäisten opintojen opintopisteet määräytyisivät sen mukaan, kuinka suuren osan kolmesta opintovuodesta niiden saavuttaminen vaatii. Euroopan tasolla opintopisteiden määrittämisestä lienee tulossa päätös, että opintopisteet määräytyisivät sen mukaan, mikä kyseisten oppimistulosten painoarvo on koko tutkinnossa ja sen tuottamassa ammatillisessa pätevyudessa. Opintojen EQF-tason määrittämiseksi tehtiin ehdotus, että valtakunnallisesti päätettäisiin tutkinnon ja pakollisten tutkinnon osien EQF-taso ja koulutuksen järjestäjät määrittäisivät valinnaisten tutkinnon osien tason.
3. Oppimistulosten arvioinnissa testattiin suomalaisiin ammattiosaamisen näyttöihin tuotettuja arvioinnin kriteerejä ja arvioinnin dokumentoinnin lomakkeita. Ne toimivat silloin, kun suomalainen opettaja tai työpaikkaohjaaja on mukana arvioimassa näyttöä ja kun vastaanottavassa maassa on näyttöjä vastaava arviointikäytäntö. Lisäksi projektissa tuotettiin yhteistyössä ulkomaisen partnerin kanssa näytön/työkokeen arvioinnin dokumentointilomake. Se poikkesi suomalaisesta arvioinnista ja sitä myös käytettiin. Projektissa tuotettiin malliksi ECVET:iin sovellettu arvioinnin dokumentointilomake, jossa oppimistulokset arvioidaan tietoina, taitoina ja pätevyytinä. Lomaketta ei ole käytännössä testattu projektin aikana. Yhden koulutuksen järjestäjän projektissa järjestettiin opiskelijan työssäoppimisjakson päätteeksi isäntämaan käytännön mukainen loppukoe.
4. Laadittiin Learning Agreement –asiakirjamalli. Se on opiskelijakohtainen ja täytetään ennen opiskelijavaihdon alkamista. Asiakirjamallin toimivuutta testattiin todellisessa tilanteessa. Malli sopii käytettäväksi, kun oppilaitoksen tai yrityksen kanssa tehdään sopimus esimerkiksi työssäoppimisjaksoista.
5. Laadittiin Memorandum of Understanding –asiakirjamalli. Se on koulutuksen järjestäjän ja ulkomaisen yhteistyötahon keskinäinen yleissopimus. Asiakirjamallin liiteosan täytti kolme koulutuksen järjestäjää omilla tiedoilla. Mallia testattiin ulkomaisten partnereiden kanssa ja sen havaittiin olevan hyödyllinen ja keskinäistä luottamusta lisäävä. Mallia tulisi täydentää mahdollisella alakohteisella liiteosalla.
6. Europassi-liikkuvuustodistusta käytettiin opiskelijavaihdoissa. Europassi-liikkuvuustodistus soveltuu hyvin ECVET-käyttöön. Esitettiin toivomus, että asiakirjaan tehtäisiin joitakin lisäyksiä. Liikkuvuustodistuksen pitäisi toimia kokonaan sähköisesti ja että sen pitäisi aina olla englanninkielinen.

7. Opintosuoritusten siirtämisen prosessista tuotettiin malli yhden tutkinnon osalta. Mallissa kuvataan tutkinnon oppimistuloksia tietoina, taitoina ja pätevytenä ja vertaillaan näin kuvattuja oppimistuloksia kolmen maan kesken. Lisäksi korostetaan koulutuksen järjestäjän päätöksentekoprosessia; koulutuksen järjestäjän opetussuunnitelmassa tulisi päättää tavasta, jolla toisessa maassa suoritettut opinnot validoidaan ja tunnustetaan opiskelijan opintosuorituksiksi.
8. Muita tuloksia olivat ehdotukset tutkintojen ja tutkinnon osien EQF-tasoiksi, maiden välinen vertailu ECVET-järjestelmän käyttöönotossa, toisessa maassa suoritettujen opintojen tuoma osaamisen lisäarvo ja eri maissa suoritettavien tutkintojen oppimistulosten osittainen yhdenmukaistaminen.

Raportissa on kommentoitu tuotoksia suhteessa ECVET-järjestelmään. Tuotokset on otettavissa käyttöön sen jälkeen, kun ne on tarkistettu ja Opetushallitus on ne hyväksynyt.

Projektissa mukana olleet koulutuksen järjestäjät pitivät ECVET-järjestelmää hyvänä ja aikovat laajentaa sen kokeilua muille aloille. ECVET-järjestelmä on lisännyt keskinäistä ymmärrystä ja helpottanut saman alan tutkintojen vertailun eri maiden kesken.

Lisätietoja projektista www.oph.fi > Kehittämishankkeet > FINECVET

1. PROJEKTIN TAUSTAA

1.1 Mikä on ECVET

ECVET (European Credit Transfer System for Vocational Education and Training) on ammatillisen koulutuksen opintosuoritusten eurooppalainen siirtojärjestelmä, jonka avulla eri maissa suoritettuja opintoja ja muutoin hankittua osaamista voidaan hyödyntää osana tutkintoja yhdenmukaisella tavalla. Lähtökohtana on oppimistuloksiin perustuva järjestelmä, jossa oppimistulokset määritellään tietoina, taitoina ja pätevytenä (Knowledge, Skills and Competence). Oppimistulosten ja osaamisen kuvaamisessa hyödynnetään yhteistä eurooppalaista tutkintojen ja osaamisen viitekehystä (EQF – European Qualification Framework). Jokaista tutkintoa ja tutkinnon osaa voidaan kuvata opintopisteiden (Credit) määrällä.

Järjestelmän tarkoituksena on liikkuvuuden lisääminen, ulkomailla opitun hyödyntäminen osana tutkintoa ja tutkintojen läpinäkyvyyden lisääminen. Tavoitteena on helpottaa opintosuoritusten siirtoa, keräämistä ja tunnustamista yhtenäisen kuvaustavan avulla. (OPM, OPH, CIMO. Vetovoimaa, laatua ja läpinäkyvyyttä ammatilliseen koulutukseen)

ECVET-suositus on ollut konsultaatiokierroksella ja sitä muokataan palautteen perusteella. Viimeisin ehdotus suositukseksi ECVET-järjestelmästä on luettavissa http://ec.europa.eu/education/policies/educ/ecvet/com180_en.pdf

1.2 Mikä on EQF

ECVET-järjestelmä hyödyntää eurooppalaista tutkintojen ja osaamisen viitekehystä eli EQF-suositusta (European Qualification Framework). EQF muodostuu kahdeksasta tasosta, jotka kattavat tutkinnot oppivelvollisuuskoulutuksesta korkeimpaan ammatilliseen

ja akateemiseen koulutukseen saakka. Eri tasojen määrittely perustuu oppimistuloksiin, jotka kuvataan tietoina, taitoina ja pätevyutenä, ja ne ovat riippumattomia siitä, missä järjestelmässä tutkinto on suoritettu tai pätevyys hankittu. EQF:n tasomäärittely on osa ECVET-järjestelmää. (OPM, OPH, CIMO. Vetovoimaa, laatua ja läpinäkyvyyttä ammatilliseen koulutukseen)

Euroopan parlamentti hyväksyi EQF-suosituksen lokakuussa 2007 (ks. www.europarl.europa.eu/sides tai http://ec.europa.eu/education/policies/educ/eqf/rec08_fi.pdf).

1.3 Mikä on FINECVET

Opetushallitus asetti joulukuussa 2004 kansallisen projektin, jonka tavoitteena oli ECVET-järjestelmän soveltaminen Suomen ammatillisessa peruskoulutuksessa ja järjestelmän toimivuuden testaaminen. Projekti oli Euroopan ensimmäisiä kansallisia ECVET-projekteja. Koska ECVET-järjestelmää oltiin vasta kehittämässä eikä päätöksiä vielä ollut, oli projektilla ECVET:in teknisen työryhmän kautta mahdollisuus vaikuttaa järjestelmän eurooppalaiseen kehittämistyöhön. Projekti sai nimekseen FINECVET 1 ja oli kestoaltaan yksivuotinen (12/2004 - 12/2005).

ECVET-järjestelmän kehittäminen oli edelleen kesken FINECVET 1 –projektin päättyessä. Sen vuoksi hankkeelle toivottiin jatkoa. Uusi hanke nimettiin FINECVET 2 –projektiksi. FINECVET 2 käynnistettiin elokuussa 2006 ja päättyi joulukuussa 2007.

Tämä loppuraportti kuvaa ainoastaan FINECVET 2-projektin toteutusta ja tuloksia. FINECVET 1 –projektista on tehty erikseen loppuraportti vuonna 2006.

2. FINECVET-PROJEKTIN TAVOITTEET

Sekä FINECVET 1 että FINECVET 2 -projektien tavoitteina on ollut

1. määrittellä ECVET-järjestelmän käsitteet ja niiden sovellus suomalaisen koulutusjärjestelmään
2. kokeilla opintosuoritusten siirtojärjestelmän (ECVET) toimivuutta eri perustutkinnoissa
3. laatia kansallinen tiedotus- ja ohjaussuunnitelma koulutuksen järjestäjille ja työelämän edustajille ECVET-järjestelmän käyttöönottoa varten.

Koska projektin ensimmäisessä vaiheessa ECVET –järjestelmä oli kehitysvaiheessa ja varsin keskeneräinen, keskityttiin FINECVET 1 –projektissa lähinnä tavoitteeseen 1 eli käsitteiden määrittelyyn ja niiden soveltamiseen suomalaisen koulutusjärjestelmään. Lisäksi projektissa testattiin alustavasti opintosuoritusten siirtojärjestelmän toimivuutta viidessä perustutkinnoissa. Näitä tuotoksia on voitu hyödyntää ja kehittää edelleen FINECVET 2-projektissa.

FINECVET 2-projektissa keskityttiin lähinnä tavoitteeseen 2. Tavoitteen saavuttamiseksi projektissa sovittiin tuotettavan konkreettisia välineitä ja malleja ECVET-järjestelmään.

Tavoitteena 3 oleva kansallisen tiedotus- ja ohjaussuunnitelman laatiminen koulutuksen järjestäjille ja työelämän edustajille jää tämän projektin jälkeen työstettäväksi. Siinä hyödynnetään FINECVET –projektin tuloksia.

3. FINECVET 2 -PROJEKTIN OSALLISTUJAT JA ORGANISOINTI

FINECVET 2 -projektiin osallistui seitsemän koulutuksen järjestäjää ja yhteensä yhdeksän eri perustutkintoa, joista neljä koulutuksen järjestäjää ja viisi perustutkintoa olivat mukana myös FINECVET 1-projektissa. Samalla koulutuksen järjestäjällä oli projektissa 1-3 tutkintoa. Jokaisella koulutuksen järjestäjällä oli ulkomaisina partnereina oppilaitoksia ja/tai yrityksiä. Ulkomaiset partnerit olivat Alankomaista, Espanjasta, Italiasta, Itävallasta, Liettuasta, Ranskasta, Ruotsista, Saksasta, Turkista ja Unkarista. Yleensä partnerit olivat sellaisia, joiden kanssa koulutuksen järjestäjillä oli toimiva opiskelijavaihtokäytäntö. Koulutuksen järjestäjät tekivät lisäksi yhteistyötä joidenkin oman alan suomalaisten oppilaitosten ja ammattiliittojen kanssa.

Projektissa olivat mukana seuraavat koulutuksen järjestäjät, perustutkinnot ja partnerimaat:

Espoon seudun koulutuskuntayhtymä Omnia

- autoalan perustutkinto: Ranska
- hotelli- ja ravintola-alan perustutkinto: Espanja
- sosiaali- ja terveysalan perustutkinto: Saksa

Helsingin Kauppaoppilaitos Oy, Helsinki Business College

- liiketalouden perustutkinto: Italia, Itävalta, Liettua ja Turkki
- tietojenkäsittelyn perustutkinto: Italia ja Unkari

Kainuun maakunta-kuntayhtymä, Kainuun ammattiopisto

- maatalousalan perustutkinto: Saksa

Keski-Uudenmaan koulutuskuntayhtymä

- autoalan perustutkinto: Ranska
- rakennusalan perustutkinto: Ranska

Suomen Liikemiesten Kauppaopiston Säätiö, Suomen Liikemiesten Kauppaopisto – Atk-Instituutti

- liiketalouden perustutkinto: Alankomaat ja Saksa

Tampereen kaupunki, Tampereen ammattiopisto

- metsäalan perustutkinto: Espanja, Ranska, Ruotsi ja Saksa

Vantaan kaupunki, Vantaan ammattiopisto Varia

- talotekniikan perustutkinto: Alankomaat ja Saksa

Lisäksi projektiin osallistuivat Opetushallituksesta perustutkintojen alakohtaiset asiantuntijat. Projektin koordinaattorina toimi ylitarkastaja Meri Kaila-Sayeed helmikuun 2007 loppuun asti ja erityisasiantuntija Hanna Autere maaliskuun 2007 alusta alkaen.

FINECVET-projektille asetettiin ohjausryhmä syyskuussa 2005. Ohjausryhmän mää-
räaikaa jatkettiin joulukuussa 2006 ja helmikuussa 2008 tehdyillä päätöksillä (liite 1).
Ohjausryhmän jäsenet edustavat Opetushallituksen lisäksi työnantaja-, työntekijä-,
rehtori-, opettaja- ja opiskelijajärjestöjä sekä koulutuksen järjestäjiä. Ohjausryhmän jä-
seninä toimivat seuraavat henkilöt:

rehtori Pekka Aittoniemi, Ammatilliset Rehtorit ry
puheenjohtaja Kati Kokkonen, Suomen Ammattiin Opiskelevien
Keskusliitto SAKKI ry
asiantuntijayksikön päällikkö Sirkka-Liisa Kärki, Opetushallitus
erityisasiantuntija Merja Laamo, Opetusalan ammattijärjestö OAJ
koulutuspoliittinen asiantuntija Petri Lempinen, STTK
asiantuntijayksikön päällikkö Marketta Saarinen, Opetushallitus
työvoima- ja koulutuspoliittinen sihteeri Saana Siekkinen, SAK
erityisasiantuntija Inkeri Toikka, Suomen kuntaliitto
asiantuntija Tarja Tuominen, Elinkeinoelämän keskusliitto
kehittämispäällikkö Riikka Yli-Suomu, Koulutuksen järjestäjät ry

Ohjausryhmän puheenjohtajana toimii asiantuntijayksikön päällikkö Sirkka-Liisa Kär-
ki ja varapuheenjohtajana asiantuntijayksikön päällikkö Marketta Saarinen. Ohjaus-
ryhmän sihteerin tehtäviä hoitaa erityisasiantuntija Hanna Autere.

4. PROJEKTIN AIKATAULU JA TOTEUTUS

4.1 Projektin aikataulu

FINECVET 2 –projekti alkoi elokuussa 2006 ja päättyi joulukuussa 2007. Projektiin osal-
listuneet koulutuksen järjestäjät ja Opetushallituksen asiantuntijat kokoontuivat projektin
aikana neljä kertaa (elokuussa 2006, helmikuussa 2007, elokuussa 2007, marraskuussa
2007) ja projektin päätyttyä kaksi kertaa (tammikuussa ja maaliskuussa 2008). Lisäksi pi-
dettiin pienryhmäkokouksia. Koulutuksen järjestäjät toimittivat väliraportit Opetushalli-
tukseen kesäkuussa 2007 ja loppuraportit tammikuussa 2008. FINECVET 2 -projektin
levitysseminaari pidetään huhtikuussa 2008.

4.2 Projektin kuvaus

Projekti aloitettiin yhteisellä seminaarilla, jossa kerrottiin ECVET- ja EQF-järjestelmien
senhetkisestä vaiheesta ja FINECVET 1-projektin tuloksista, keskusteltiin kunkin koulu-
tuksen järjestäjän omista tavoitteista sekä sovittiin projektin aikataulusta. Kunkin koulu-
tuksen järjestäjän tuli rajata ja täsmentää projektin tavoitetta omalta osaltaan suhteessa
määrärahan suuruuteen sekä lähettää Opetushallitukseen tarkennettu projektisuunnitelma
syyskuun loppuun mennessä.

Vuoden 2007 aikana pidetyissä yhteiskokouksissa kerrottiin ECVET- ja EQF-
järjestelmien kulloisestakin vaiheesta, mikäli muutoksia oli tapahtunut sekä selkiytettiin
käsityksiä ja tulkintoja järjestelmistä. Kunkin koulutuksen järjestäjän edustajat esittivät ti-
lannekatsoituksen siitä, mitä oli jo tehty ja toivat esille mahdollisia ongelmakohtia, joista
keskusteltiin yhdessä. Alkuvaiheessa koulutuksen järjestäjien tehtävänä oli kontaktien
luominen ulkomaisiin ja kotimaisiin partnereihin sekä ECVET-järjestelmästä kertominen

heille. Varsinkaan uusilla partnereilla ei yleensä ollut ennakkotietoa ECVET-järjestelmästä. Väli- ja loppuvaiheessa keskityttiin aineistojen tuottamiseen ja testaamiseen yhteistyössä partnereiden kanssa.

Keväällä 2007 päätettiin projektissa tuotettavista konkreettisista tuloksista ja jokaiselle tuotokselle päävastuullisesta koulutuksen järjestäjästä (suluissa) seuraavasti:

1. oppimistulosten kuvaus tietoina, taitoina ja pätevyytinä (Suomen Liikemiesten Kauppaopiston Säätiö)
2. ehdotus opintopisteiden (credit points) määrittämiseksi (Helsingin Kauppaoppilaitos Oy)
3. malleja ja aineistoa oppimistulosten arvioinnin toteuttamiseksi (Espoon seudun koulutuskuntayhtymä, Omnia)
4. malli opiskelijakohtaiseksi oppilaitoksen/yrityksen kanssa tehtäväksi Learning Agreement -asiakirjaksi (Kainuun maakunta-kuntayhtymä)
5. koulutuksen järjestäjä- ja alakohtainen Memorandum of Understanding -asiakirjamalli (Tampereen kaupunki)
6. linkitys Europassiin (Keski-Uudenmaan koulutuskuntayhtymä).
7. työkalu opintojen siirtämisen prosessiin (Vantaan kaupunki)

Aineiston tuottamiseksi sovittiin etenemisaikataulu ja jokaiselle tuotokselle nimettiin koulutuksen järjestäjän edustaja vastuuhenkilöksi. Muiden projektiin osallistuvien oli tarkoitus kommentoida tuotoksia ja/tai testata niitä omassa kokeilussaan syksyn 2007 aikana. Tuotoksista keskusteltiin yhteisissä tapaamisissa sekä erikseen kokoontuneissa pienryhmissä.

Projektiryhmällä on ollut kaksi kokousta vielä sen jälkeen, kun koulutuksen järjestäjien loppuraportit oli toimitettu Opetushallitukselle. Tilaisuuksissa on keskusteltu tuloksista ja niiden levittämisestä, yhteenvetoraportista sekä uusista ECVET-projekteista.

4.3 Ohjausryhmän toiminta

Ohjausryhmä kokoontui projektin aikana kolme kertaa. Ohjausryhmän tehtävänä on valmistella ehdotuksia ECVET-järjestelmän käyttöönotosta Suomessa. Ohjausryhmä seurasi projektin etenemistä. Se edellytti projektilta konkreettisia välineitä ja malleja ECVET-järjestelmän käyttöönottoon. Ohjausryhmä jatkaa työskentelyään projektin päätyttyä ja osallistuu tulosten analysointiin sekä kansallisen tiedotus- ja ohjaussuunnitelman laadintaan.

4.4 Kokeilutoiminnan kuvaus

Espoon seudun koulutuskuntayhtymä, Omnia/Kehittämispalvelu/kv-yksikkö osallistui projektiin kolmella perustutkinnolla, jotka kaikki edustivat eri koulutusala. Näistä hotelli- ja ravintola-alan sekä sosiaali- ja terveystieteiden perustutkinnot olivat mukana FINECVET 1 –projektissa. Partnerit olivat kolmesta eri maasta. Omnian vastuulla oli tuottaa aineistoa opiskelijan arviointiin.

Autoalan perustutkinnon (ajoneuvoasentaja) projektissa opiskelijat suorittivat kolmen viikon mittaisen työssäoppimisjakson Ranskassa. Työssäoppimisjaksoon sisältyi työssäoppimispaikassa järjestetty näyttö/työkoe, joka arvioitiin ranskalaisien kanssa yhdessä sovitun arviointikäytännön mukaan. Arviointiin osallistui sekä ranskalaisia että suomalaisia. Projekti toteutettiin yhteistyössä Keski-Uudenmaan koulutuskuntayhtymän kanssa, sillä molemmat koulutuksen järjestäjät ovat mukana kansallisessa Autostrada –hankkeessa.

Hotelli- ja ravintola-alan perustutkinnon Hotellin ja ravintolan peruspalvelut –nimisessä opintokokonaisuudessa määriteltiin Hotetur-hotelliketjun edustajien kanssa 8-12 viikon pituiselle työssäoppimisjaksolle vaadittava osaaminen oppimistuloksina ja osaamisen arviointi.

Sosiaali- ja terveysalan perustutkinnossa kuvattiin ja vertailtiin Kasvun ja kehityksen tukeminen varhaislapsuudessa -opintojakson (16 ov) oppimistuloksia yhdessä saksalaisen kumppanin kanssa.

Helsingin Kauppaoppilaitos Oy / Helsinki Business College (HBC) osallistui FINECVET 2 –projektiin uutena toimijana. Viisi *liiketalouden* ja kaksi *tietojenkäsittelyn perustutkinnon* opiskelijaa suoritti toisessa maassa keskimäärin seitsemän viikon pituisen työssäoppimisjakson ja sen yhteydessä näytön. Yhteistyöyritykset olivat Itävalasta, Liettuasta, Turkista ja Unkarista. Italiaan meni kolme opiskelijaa ja jokaiseen muuhun maahan yksi opiskelija, 1-2 suomalaista opettajaa oli arvioimassa näyttöjä. Lisäksi tuotettiin ehdotus opintopisteiden ja EQF-tason määrittämiseksi toisen asteen ammatillisessa koulutuksessa.

Kainuun maakunta-kuntayhtymä / Kainuun ammattiopisto osallistui projektiin uutena. Projektissa neljä *maatalousalan perustutkinnon* opiskelijaa suoritti neljän viikon pituisen työssäoppimisjakson saksalaisilla maataloilla saksalaisen käytännön mukaisesti. Opinnot vastasivat osaa Maatilatalouden yleistaidot -opintokokonaisuudesta. Työssäoppimisjakson päätteeksi saksalainen yhteistyökoulu ja kauppakamari järjestivät opiskelijoille saksalaisen loppukokeen kotieläintuotannon käytännön osuudesta. Opiskelijavaihdossa käytettiin Learning Agreementia, jonka laadinnasta Kainuun maakunta-kuntayhtymällä oli päävastuu.

Keski-Uudenmaan koulutuskuntayhtymä Keuda / Oppisopimuskeskus osallistui myös FINECVET 1-projektiin, jolloin ainoastaan rakennusalan perustutkinto oli mukana. FINECVET 2 –projektiin tuli uutena autoalan perustutkinto. Keudalla oli päävastuu Europassin linkityksestä.

Autoalan perustutkinnon (autokorinkorjaaja) projekti toteutettiin yhteistyössä Omnian kanssa. Neljä Keudan opiskelijaa oli työssäoppimassa Ranskassa kolmen viikon ajan. He suorittivat osanäytön, joka arvioitiin ranskalaisten kanssa yhdessä sovitun arviointikäytännön mukaan. Arviointiin osallistui sekä ranskalaisia että suomalaisia.

Rakennusalan perustutkinnon kahdeksan opiskelijaa oli työssäoppimassa ranskalaisissa yrityksissä kolmen viikon ajan. Neljä heistä antoi näytön betoni- ja muuraustöissä Näytön arviointiin osallistui sekä ranskalaisia että suomalaisia. Arviointi tapahtui ranskalaisten kanssa yhdessä sovitun käytännön mukaisesti.

Suomen Liikemiesten Kauppaopiston Säätiö / Suomen Liikemiesten kauppaopisto – Atk-Instituutti (SLK) jatkoi FINECVET 1 -projektissa aloittamaansa hanketta. Koulutuksen järjestäjällä on pitkään ollut opiskelijavaihtoprojekti, jossa suomalaisen, alankomaalaisen ja saksalaisen oppilaitoksen opiskelijat opiskelevat kansainvälisessä luokassa englanniksi lukuvuoden pituisen ohjelman peräkkäin kussakin maassa. SLK:lla oli päävastuu oppimistulosten kuvausmallin tuottamisesta. Projektissa laadittiin oppimistulosten kuvaus Suomen Liikemiesten kauppaopisto – Atk-Instituutissa opettavalle osuudelle, joka on osa *liiketalouden perustutkinnon* Liiketalous ja hallinto -nimisen opintokokonaisuuden osaa.

Tampereen kaupunki / Tampereen ammattiopisto (TAO) oli mukana FINECVET 1 –projektissa ja jatkoi yhteistyötä ruotsalaisen partnerin kanssa. FINECVET 2 -projektiin otettiin lisäksi mukaan espanjalainen, ranskalainen ja saksalainen kumppani. Projektissa on hyödynnetty *metsäalan perustutkinnon* (metsäkoneala) opiskelijoiden Leonardo-liikkuvuushankkeita ja Leonardo-kehittämishanketta IEFHR (Integrated European Forest Harvesting Resource). Projektissa Tampereen ammattiopiston tehtävänä oli yhteisen Memorandum of Understanding -pohjan kokoaminen koulutuksen järjestäjän/oppilaitoksen sekä vastavuoroisen partnerin väliseksi yleissopimukseksi.

Vantaan kaupunki / Vantaan ammattiopisto Varia oli uutena mukana FINECVET 2 –projektissa. Variassa projektin pääasiallisenä tavoitteena oli luoda opettajille työkalu, jonka avulla opettajat voivat sopia opiskelijoiden kanssa etukäteen Saksassa ja Alankomaissa suoritettavien opiskelujaksojen tunnustamisesta suomalaisessa *talotekniikan perustutkinnossa*. Kokeilutoimintaan osallistui alan opettajia ja yritysten edustajia kolmesta maasta, siihen ei sisällynyt opiskelijavaihtoa. Projektissa Varian päävastuualueena oli laatia työkalu opintojen siirtämisen prosessiin.

Liitteessä 2 on yhteenveto projektin kokeilutoiminnasta: projektiin osallistuneet koulutuksen järjestäjät, oppilaitokset ja yhteyshenkilöt, perustutkinnot, koulutusohjelmat/ opintokokonaisuudet, yhteistyömaat ja –oppilaitokset/yritykset sekä Opetushallituksen alakohdittaiset asiantuntijat.

5. PROJEKTIN TULOKSIA

Projektin tulokset esitetään kohdassa 4.2 mainittujen tuotosten mukaisesti ryhmiteltyinä. Tuotosten esittämistä edeltää lyhyt esittely ECVET-järjestelmän ko. käsitteestä ja täydentävä selitys suomalaisesta järjestelmästä silloin, kun sillä on merkitystä tulosten kannalta. Tuotokset esitellään siinä muodossa, kuin ne on koulutuksen järjestäjän loppuraporteissa esitetty. Tulosten kuvausta seuraa analysoiva *Kommentointia*-osuus ja sen jälkeen *Johtopäätökset => Toimenpidesuositus*, joista on kooste raportin viimeisessä luvussa. Kaikki tuotokset vaativat tarkistuksia ja ennen kuin ne voidaan laittaa raportin liitteiksi.

5.1 Oppimistulosten kuvaus tietoina, taitoina ja pätevyytinä

ECVET-järjestelmän perusajatuksena on tutkinnossa vaadittavan osaamisen kuvaaminen oppimistuloksina (learning outcomes) ja yhdenmukainen tapa ilmaista oppimistulokset tietoina, taitoina ja pätevyytinä (Knowledge, Skills and Competence). Oppimistulosten kuvaamistavan määrittelynä käytetään EQF-suosituksen määrittelyä, jossa

- *tiedot* tarkoittavat teoria- ja/tai faktatietoja
- *taidot* ovat kognitiivisia (loogisen, intuitiivisen ja luovan ajattelun käyttö) sekä käytäntöön liittyviä (kätevyys ja menetelmien, materiaalien, työkalujen ja –välineiden käyttö)
- *pätevyys* tarkoittaa vastuuta ja itsenäisyyttä.

Suomen nykyisissä ammatillisten perustutkintojen opetussuunnitelman ja näyttötutkinnon perusteissa on määritelty arvioinnin kohteiksi 1. *työprosessin hallinta (työn suunnittelu, toteutus, arviointi ja kehittäminen)*, 2. *työn perustana oleva tiedon hallinta*, 3. *työmenetelmien, -välineiden ja –materiaalin hallinta*, 4. *työturvallisuuden hallinta*, 5. *kaikille yhteinen ydinosaaminen (oppimis-, ongelmanratkaisu-, vuorovaikutus- ja viestintä-, yhteistyö- sekä eettiset ja esteettiset taidot)* ja 6. *yhteiset painotukset (kansainvälisyys, kestävä kehityksen edistäminen, teknologian ja tietotekniikan hyödyntämi-*

nen, yrittäjyys sekä työsuojelusta ja terveydestä huolehtiminen). Kansallisissa ammattiosaamisen näyttöaineiston perusteissa on jokaisen opintokokonaisuuden oppimistulokset (tavoitteet) määritelty arviointikohteittain tyydyttävän, hyvän ja kiitettävän tason osaamisena.

FINECVET 2 -projektissa Suomen liikemiesten kauppapisto – Atk-Instituutin vastuualueena oli kehittää oppimistulosten kuvausmalli. Myös muut koulutuksen järjestäjät ovat kuvanneet yhden tai useita opintokokonaisuuksia tai toisessa maassa opiskeltavat opinnot tietoina, taitoina ja pätevyytensä yhteistyössä ulkomaisten partnereiden kanssa. Projektissa syntyi erilaisia kuvausmalleja, joista jokin oli yksityiskohtainen ja jokin toinen hyvinkin pelkistetty. Yleisimmin kuvaus tehtiin taulukon muotoon. Taulukon sisältämä informaatio vaihteli käyttötarkoituksen mukaan.

Kuvaukset noudattivat kolmea perusmallia:

- 1) Suomen liikemiesten kauppapisto – Atk-Instituutin kehittämän taulukkomallin vasemmassa sarakkeessa mainittiin osaamisalueet allekkain tietoihin, taitoihin ja pätevyteen ryhmiteltyinä. Seuraavassa sarakkeessa kuvattiin kunkin osaamisalueen oppimistulokset tyydyttävällä (T1) tasolla ja kolmannessa sarakkeessa kiitettävällä (K5) tasolla. Tätä mallia käytettiin myös siten, että vasemmanpuoleisessa sarakkeessa olivat ainoastaan väliotsikkoina tiedot ja taidot ja vain pätevyys-osiossa oli samat alaotsikot kuin alkuperäisessä mallissa.
- 2) Kainuun ammattiopiston laatimassa kuvauksessa ei käytetty taulukkoa. Kuvaus käsittää ainoastaan sen osaamisen, joka opiskelijoiden oli mahdollista suorittaa työssäoppimisjaksolla toisessa maassa. Omnian hotelli- ja ravintola-alalle laatima oppimistulosten kuvaus on samanmuotoinen.
- 3) Vantaan ammattiopiston laatimassa taulukossa on kuvattu tutkinnon kaikkien opintokokonaisuuksien oppimistulokset. Vasemmassa sarakkeessa on lueteltu tutkinnon osat allekkain. Kolmen seuraavan sarakkeen otsikkoina ovat tiedot, taidot ja pätevyys ja loput sarakkeet ovat pisteytystä ja arviointia varten (ks. kohta 5.7)

Yleensä tiedot-osioon on valittu arvioinnin kohteeksi työn perustana oleva tiedon hallinta. Taidot-osiossa on yleensä arvioinnin kohde työmenetelmien, -välineiden ja –materiaalin hallinta. Pätevyys-osiossa alaotsikkoina ovat Liikemiesten kauppapisto – Atk – Instituutin mallin mukaisesti: Itsenäisyys ja vastuullisuus, Oppimistavoitteet, Viestintä- ja sosiaaliset taidot ja Ammatillinen pätevyys. Pätevyteen on tulkittu kuuluvan Suomen perustutkinnoista kolme arvioinnin kohdetta: työprosessin hallinta, kaikille yhteinen ydinosaaminen ja yhteiset painotukset.

Vantaan ammattiopiston projektissa myös hollantilaiset ja saksalaiset onnistuivat kuvaamaan talotekniikan perustutkintoa vastaavien omien tutkintojensa oppimistuloksia tietoina, taitoina ja pätevyytensä, vaikka tutkinnot on kuvattu toisella tavalla.

Projektissa koettiin haasteeksi se, kuinka yksityiskohtaisina osaamistavoitteet pitäisi ilmaista. Opintojen vertaamisen voidaan todeta helpottuvan, jos osaamistavoitteet (oppimistulokset) on kirjattu yksityiskohtaisesti. Yleisesti todettiin, että oppimistulosten kuvaaminen tietoina, taitoina ja pätevyytensä lisäsi keskinäistä ymmärrystä. Kainuun ammattiopiston kokemuksen mukaan oppimistulosten kuvaaminen tietoina, taitoina ja pätevyytensä oli selkeä tapa kertoa partnereille, mitä opiskelijoiden tulisi jakson aikana oppia. Om-

nian projektissa tuotiin esille sosiaali- ja terveysalan tutkintojen moninaisuus Euroopan eri maissa. Suomessa perustutkinto on laaja-alainen ja kattava, muissa maissa alan tutkinnot ovat yleensä kapea-alaisia ja asiakassegmentoituneita. Oppimistulosten kuvauksella tietoina, taitoina ja pätevyyttenä voidaan määritellä osaamisen taso ja sitä kautta oppimistulosten yhteneväisyys eri maiden kesken.

Kommentointia: Vaikka EQF-suosituksen määritelmä olisi riittävän selkeä koko tutkinnon EQF-luokituksen tasoa määritettäessä, se on liian suppea, jotta voitaisiin yksiselitteisesti tulkita, millaista osaamista mihinkin kategoriaan kuuluu. EQF-suosituksesta syntyy käsitys, että pätevyys (competence) sisältäisi ainoastaan itsenäisyyden ja vastuullisuuden. Suomalaisessa järjestelmässä dimensioita ”itsenäisyys” ja ”vastuullisuus” käytetään tyydyttävän, hyvän ja kiitettävän arviointitasoja erottavina kriteereinä.

Mallissa 1 kuultaa läpi FINECVET 1 -projektissa tehty tulkinta tiedoista, taidoista ja laajemmasta pätevyydestä (wider competence). FINECVET 1-projektin aikana oli käytettävissä alkuperäinen määritelmä Knowledge, Skills and Competence –tytologiasta, muttei vielä EQF-suositukseen lopullisesti hyväksyttyä määritelmää. On mahdollista, että tulkinta on ollut virheellinen ja vaatii oikaisua.

Mallissa 1 on kuvattu oppimistulokset arviointitasoilla tyydyttävä ja kiitettävä opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti ajatellen, että tyydyttävän ja kiitettävän arvioinnin mukainen osaaminen ovat eri EQF-tasoilla (ks. kohta 5.8 Muut tulokset). Jos oppimistulokset kuvataan arviointitasoittain, tulisi hyvän tason kuvauksen olla ehdottomasti mukana. Eurooppalaisessa keskustelussa (mm. TransEQframe-projekti) esitetään yleisesti, että oppimistulokset tulisi kuvata ”keskiverto” (average, best fit) –tasoisina. Arviointitasojen mukaiseen oppimistulosten kuvaustapaan otetaan kantaa opintopisteiden ja EQF-tason määrittämisessä (ks. kohta 5.2).

Kuvauksen yksityiskohtaisuus vaihtelee eri malleissa. Esimerkeistä on todettavissa, että jos kuvaus koskee esimerkiksi muutaman viikon pituista työssäoppimistä, oppimistulosten kuvaus voi olla hyvinkin konkreettinen ja yksityiskohtainen. Jos kuvaus koskee koko tutkintoa, voidaan käyttää yleisempää ilmaisutapaa.

Suomen koulutusjärjestelmässä oppimistulosten kuvaus tietoina, taitoina ja pätevyyttenä on melko luontevaa opetussuunnitelman perusteella. Myös oppimistulosten ryhmittely eri kategorioihin (arvioinnin kohteisiin) on tullut tutuksi ammatiosaamisen näyttöjen kautta. Useimmissa muissa maissa kuvaus on huomattavasti hankalampaa.

Johtopäätökset => Toimenpidesuositus: Suomessa on helppo kuvata oppimistuloksia tietoina, taitoina ja pätevyyttenä opetussuunnitelman sekä kansallisen ammatiosaamisen näyttöaineiston perusteella. Kansallisesti tulisi sopia, miten tiedot, taidot ja pätevyys määritellään suhteessa suomalaiseen arviointikohteittaiseen jaotteluun, sillä suomalainen oppimistulosten kuvaustapa on paljon kattavampi ja monipuolisempi kuin EQF-suosituksen määritelmä edellyttää. Projektissa tuotettuja oppimistulosten kuvauksia voi käyttää malleina sen jälkeen, kun ne on tarkistettu ja hyväksytty.

5.2 Opintopisteiden ja EQF-tason määrittäminen

ECVET-järjestelmässä ”credit point” ilmaisee opiskelijan saavuttamien arvioitujen ja valitujen oppimistulosten arvon (opintopisteet) siirrettäessä opintosuoritusta osaksi jotta-kin tutkintoa. Opintopisteet määrittävät, mikä painoarvo opintosuorituksen oppimistuloksilla on suhteessa koko tutkinnon oppimistuloksiin. EQF-tason määrittäminen lisää toisessa maassa suoritettujen tutkinnon ja sen osien oppimistulosten ymmärrettävyyttä.

Helsinki Business Collegen (HBC) vastuulla oli määrittää pisteytysohjeistus suomalaisille ammatillisille perustutkinnoille. HBC on yhdessä Liikemiesten kauppaopisto – ATK – instituutin ja Opetushallituksen edustajien kanssa laatinut ehdotuksen opintopisteytyksen määrittämiseksi.

Ehdotuksessa esitetään perustutkinnot sijoitettaviksi EQF-tasolle 3 tai 4. Projektissa ehdotettu yksittäisten perustutkintojen ja tutkinnon osien EQF-taso on esitetty tämän raportin kohdassa 5.8 Muut tulokset.

Ehdotus opintopisteiden ja EQF-tason määrittämiseksi:

”Koko tutkinnon (120 ov) opintopistemääräksi ehdotetaan 180 (tai 360) ECVET-pistettä. Päätoimisesti koulumuotoisesti opiskellen perustutkinnon ohjeellinen ECVET-pistekertymä olisi 60 (tai 120) opintopistettä lukuvuodessa peruskoulun suorittaneelle nuorelle, jolla ei ole aiempia hyväksiluettavia opintoja tai työkokemusta. Tutkinnon eri osa-alueiden osaamistavoitteet (oppimistulokset) kuvattaisiin kolmen komponentin osaamisena: tietoina, taitoina ja laajempaan pätevyytensä. Tutkinnon pistemäärä (180 tai 360 op) allokoitaisiin eri osa-alueiden osaamistavoitteisiin sen mukaan, kuinka suuren osan kolmesta opintovuodesta minkin osa-alueen saavuttaminen vaatii opiskelijalta.

Tutkinnon tavoitteiden mukainen osaaminen voidaan hankkia monella tavalla. Sama osaaminen tuottaisi aina saman ECVET-pistemäärän riippumatta siitä, kuinka ja missä osaaminen on hankittu. Valitulla tutkinnon ECVET-pistemäärällä ei ole merkitystä, kunhan se on yhtenäinen Euroopan toisen asteen ammatillisessa koulutuksessa. ECVET-pistemäärän käyttöä helpottaa, jos se on vuositasolla 60 tai sen kerrannainen, koska korkeakoulujen ECTS-pisteet noudattavat tätä logiikkaa.

Kaikille pakollisten tutkinnon osien osaamistavoitteiden EQF-taso tulisi määrittellä valtakunnallisesti. Valinnaisten opintojen tavoitteiden EQF-tason määrittäminen koulutuksen järjestäjällä. EQF-taso määrittäminen osaamiselle, joka opetussuunnitelman perusteissa ja opetussuunnitelmissa asetetaan tyydyttävän, hyvän ja kiitettävän osaamisen kriteeriksi. Kriteerien EQF-tasot voisivat poiketa toisistaan tai olla samat osaamisen luonteesta riippuen. Jos tutkinto on EQF-tasolla 3 (tai 4), tulisi enemmistön kiitettävän osaamisen kriteereistä olla tällä tasolla. Tutkintotodistukseen merkittäisiin tutkinnon osien ECVET-pisteytys.

Esitys perustuu kahden rinnakkaisen järjestelmän (opintoviikot ja ECVET-opintopisteet) käyttöön. Suositellaan kuitenkin, että Suomessa siirryttäisiin pelkästään ECVET-opintopisteisiin. Sen etuna on, että se tekee helpoksi vertailun korkeakoulujen ECTS-opintopisteiden kanssa. ECTS-opintopisteissä ei näy osaamisen tarkka EQF-luokitus, vaan ainoastaan opintojen laajuudet. Vertailuissa on lisäksi käytettävä arvosanoja, kuten korkeakoulujen opiskelijavalinnoissa.”

Myös muut projektiin osallistuneet koulutuksen järjestäjät ovat esittäneet, että kolmevuotisen tutkinnon laajuus olisi 180 ECVET-opintopistettä ja yhden vuoden opinnot vastaisivat 60 op. Projektissa opintojen muuntaminen ECVET-opintopisteiksi tapahtui yleensä niin, että nykyiset opintoviikkomäärät kerrottiin 1,5:llä. Keuda ehdottaa, että kolmen viikon työssäoppimisjakso vastaisi 5 opintopistettä, jossa työssäoppimisesta saadaan 4,5 op ja valmennuksesta 0,5 op. Omnian hotelli- ja ravintola-alan perustutkinnossa tulkittiin opintoviikkojen vastaavan opintopisteitä sellaisenaan.

Suomessa ongelmaksi nousee näyttötutkintojen ECVET-opintopisteiden määrittäminen, koska tutkinnon osat eivät ole opiskeluaikaan sidottuja. Esitettiin toivomus, että arvioitavien ”yksiköiden” (units) laajuuksille annettaisiin suositus EU:n tasolla.

Vantaan ammattiopiston kokeilussa todettiin, että tutkinnon osan pisteyttäminen on vaikeaa, koska eri maiden kansalliset määräykset eivät ole keskenään vertailukelpoisia. Useissa maissa kuvataan opiskeluun käytettyä aikaa, jonka perusteella pisteytys on helppoa.

Toimivaltaisten viranomaisten tulisi määrittää kansallisella tasolla tutkinnon osien pisteytys, esim. Suomessa Opetushallitus opetussuunnitelman perusteissa. Tämän jälkeen koulutuksen järjestäjät määrittäisivät yksittäisten opintosuoritusten arvon ECVET-pisteinä.

Kommentointia:

Projektissa mukana olleet ovat lähes yksimielisiä siitä, että kolmevuotinen perustutkinto olisi 180 ECVET-opintopistettä ja yksi lukuvuosi 60 op. Tähän ollaan päätyvässä myös EU:n tasolla.

Ehdotuksen mukaan opintopisteet ovat sidoksissa opiskeluaikaan. Onkin suuri houkutus rinnastaa opintopisteet opintoviikkoihin ja määrittää opintopisteet yksinkertaisella kertolaskulla 1,5 x ov. Euroopan tasolla on ECVETissä tavoitteena määrittää opintopisteet sen mukaan, mikä painoarvo kyseisillä opintosuorituksilla/oppimistuloksilla on suhteessa koko tutkintoon. Tällainen määrittely soveltuisi myös näyttötutkintoihin.

Erittäin mielenkiintoinen on ehdotus EQF-tason, arvioinnin ja pisteetyksen yhteensovittamisesta. Samalla otetaan kantaa myös osaamisen (oppimistulosten) kuvaamiseen, joka linkittyy neljäntenä elementtinä ehdotukseen (ks. kohta 5.1, malli 1). Ehdotuksessa esitetään, että EQF-tasomääritys perustuisi kiitettävän tason osaamiseen. Tämä lienee liian korkea vaatimus. EQF-taso tultaneen määrittämään hyvää tasoa vastaavien arviointikriteerien perusteella (ks. 5.1, Kommentointia).

Ehdotuksessa esitetään opiskelijan arvioinnin vaikuttavan hänen suorittamansa tutkinnon EQF-tasoon. Olisi kuitenkin erotettava tutkinnon ja tutkinnon osien virallinen EQF-taso yksittäisen opiskelijan opintosuorituksista. Oppimistulosten kuvauksella määritellään tutkinnolle ja tutkinnon osille keskiverto-tavoitetaso (EQF-taso), jonka voisi rinnastaa suomalaisen hyvän tason osaamiseen. Opiskelijan arviointi sen sijaan ilmaisee, miten opiskelija on suoriutunut suhteessa tavoitetasoon: alle tavoitetason, tavoitetason mukaisesti tai yli tavoitetason. EQF-tason rinnalla tarvitaan myös arvosana kuvaamaan opiskelijan osaamisen tasoa, mikä näkyisi tutkintotodistuksessa.

Jobtopäätökset => Toimenpidesuositus: Kolmevuotisen perustutkinnon opintopistemäärän tulee olla kaikissa tutkinnoissa sama. Tutkinnon osien opintopisteet määriteltäisiin kansallisesti sen mukaan, mikä painoarvo ko. oppimistuloksilla on koko tutkinnossa. Laajuudeltaan tutkinnon osia pienempien opintosuoritusten opintopisteistä päättäisi koulutuksen järjestäjä kansallisesti laaditun ohjeen mukaan.

Kolmevuotisen perustutkinnon EQF-taso voi vaihdella tutkinnoittain, projektissa ehdotetaan suositustasoa 3 tai 4. Eurooppalaisessa keskustelussa näyttää siltä, että *average, best fit* -arviointitaso tulee olemaan vertailun lähtökohta. Näin ollen EQF-taso määriteltäisiin suomalaisen hyvän arviointitason mukaisesti. Myös tutkinnon osien EQF-tasot tulisi määrittää kansallisesti. Sekä tutkinnon että tutkinnon osien EQF-taso ja opintopisteet tulisi päättää opetussuunnitelman ja tutkinnon perusteissa. Ne tulisi merkitä tutkintotodistukseen helpottamaan työelämään sijoittumista.

5.3 Oppimistulosten arviointi

ECVET-järjestelmässä opintosuorituksen siirtämisen edellytyksenä on, että oppimistulokset on arvioitu. Oppimistulosten arvioinnilla (assessment of learning outcomes) tarkoitetaan menetelmiä ja prosesseja, joita käytetään toteamaan, miten hyvin oppija on saavuttanut tavoitteina olevat tiedot, taidot ja pätevyyden. Eri maissa on erilaiset arviointikäytän-

nöt: millä elimellä/henkilöllä (competent authority) on virallinen toimivalta antaa arvosana, millaisiin suorituksiin ja kriteereihin arvosana perustuu ja millainen on arvosana-asteikko. Suomessa opiskelijan arvioinnista on säädetty ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa ja asetuksessa ja edelleen opetussuunnitelman ja näyttötutkinnon perusteissa sekä kansallisessa ammattiosaamisen näyttöaineistossa.

FINECVET 2 -projektissa kerättiin erilaisia oppimistulosten arviointikokemuksia. Näistä mielenkiintoisimmat olivat Saksassa suoritettu loppukoe (ks. Kainuun ammattiopiston kokeilu) ja Ranskassa suoritettu työkoe/näyttö (ks. Keuda). Joissakin tutkinnoissa järjestettiin ulkomaisissa yrityksissä ammattiosaamisen näyttöjä, joissa noudatettiin suomalaista arviointitapaa.

Omnian vastuutehtävänä oli tuottaa malleja ja aineistoa oppimistulosten arviointiin. Myös muut koulutuksen järjestäjät olivat projektissa laatineet arviointilomakkeita.

Arviointitilanteet ja lomakkeet voidaan ryhmitellä seuraavasti:

1. Sosiaali- ja terveystieteille laadittiin ECVET-järjestelmään soveltuva arvioinnin dokumentointilomake, jota voi käyttää verrattaessa opintosuoritusta oppimistulosten kuvaukseen. Lomakkeen ensimmäisellä sivulla on allekirjoitukset ja perustiedot näyttö/arviointitapahtumasta sekä mahdollisuus vapaamuotoisiin arviointitietoihin. Toisella sivulla on ensimmäisessä sarakkeessa arvioinnin kohteet ryhmitelty tietoihin, taitoihin ja pätevyYTEEN, seuraavaksi on sarakkeet kolmen arvioitsijan (opiskelija, työpaikkaohjaaja ja opettaja) arvioinneille sekä viimeiseksi sarake yhteisesti sovittavalle arvosanalle. Arvosanat annettaisiin kolmelle arviointikohteelle ja lisäksi annetaan yhteinen arvosana. Lomaketta ei testattu käytännössä kokeilutoiminnan aikana.
2. Autoalan perustutkinnon näyttöissä/työkokeessa käytettiin yhdessä ranskalaisten kanssa laadittua arviointilomaketta, jossa ensin oli tehtäväkuvaus ja sen jälkeen arviointitaulukko. Arviointi tapahtuu prosessivaiheiden mukaisesti viisiportaisella asteikolla niin, että jokaisesta vaiheesta tai arvioinnin kohteena olevasta osaamisesta annetaan arvosana ja merkintä suoriutumisesta.
3. Rakennusalan perustutkinnon näyttöissä/työkokeessa käytettiin yhdessä ranskalaisen partnerin kanssa laadittua arviointilomaketta, jonka asiakohtia ovat opiskelijan, oppilaitoksen ja yrityksen nimet, suoritettut työt, näyttöympäristön kuvaus (sisältö) ja tekniset asiakirjat. Arviointiosuudessa on sarake allekkain mainituille tiedolliselle, taidolliselle ja sosiaaliselle osaamiselle, toisen sarakkeen otsikkona on Käytetyt työkalut, kolmannen sarakkeen otsikkona Arvioinnin perustelut ja vaatimukset. Viimeisessä kahdessa sarakkeessa on otsikkoina Hyväksytty ja Hylätty. Projektissa päädyttiin ranskalaisten hyväksymään ratkaisuun, että arviointi tapahtuu asteikolla hylätty/hyväksytty. Lomakkeen alaosassa on tilaa sanalliselle arvioinnille, jonka sovittiin olevan positiivista ja kannustavaa. Allekirjoittajana oli vastuunalainen kouluttaja.
4. Liiketalouden ja tietojenkäsittelyn perustutkinnoissa käytettiin ulkomailta suoritettussa näyttössä arvioinnin dokumentointilomaketta, joka perustuu suomalaisen ammattiosaamisen näyttöön dokumentointilomakkeeseen. Arviointikriteerit on kuvattu viisiportaisina arviointikohteittain. Näyttöjen arvioinnissa oli mukana suomalainen opettaja.

5. Liiketalouden perustutkinnon kansainvälisessä opinto-ohjelmassa Saksan ja Alankomaiden kesken opintosuoritukset arvioidaan kunkin maan arvosanoilla, jotka muutetaan sovitun muuntotaulukon mukaisesti kunkin maan kansallisiksi arvosanoiksi. Arviointi tapahtuu jokaisen maan arviointikäytännön mukaan.

Kainuun ammattiopiston opiskelijat suorittivat saksalaisen loppukokeen työssäoppimisjakson päätteeksi. Koe pidettiin vieraalla maatilalla, johon käytiin edellisenä päivänä tutustumassa. Se kesti pari tuntia ja oli helpompi kuin saksalaisten, koska kieli oli englanti ja työssäoppimisjakso vain neljä viikkoa. Kokeessa oli opiskelijaa kohden kaksi arvioijaa (maatalouskauppakamarin edustaja tai valtuuttama henkilö ja oppilaitoksen opettaja). Kokeessa opiskelija teki yksin jonkin työvaiheen. Suomalainen opettaja oli läsnä, mutta ei osallistunut arviointiin. Lisäksi opiskelijat laativat raportin valitsemastaan aiheesta. Opiskelijat saivat maatalouskauppakamarin antamat todistukset ja merkinnän Europass-liikkuvuustodistukseen. Saksalainen koe korvaa opintojakson kotieläintalouden näytön. Näyttötodistukseen tulee merkintä, että näyttö on suoritettu Saksassa saksalaisena loppukokeena. Projekti osoitti, kuinka työssäoppiminen ja sen arviointi ulkomailla voidaan toteuttaa myös toisin kuin mihin olemme tottuneet.

Tampereen ammattiopisto esitti, että arviointiin tulisi saada selkeä yhtenäinen malli, jossa näkyisivät koulutusalan erityispiirteet. Suomen osalta näyttöjärjestelmä asettaa arvioinnille haasteita, mutta se on laadunhallinnan väline.

Kommentointia: Arvioinnin tulisi perustua oppimistulosten kuvaukseen, sillä arvioinnissa verrataan opiskelijan osaamista tavoiteltaviin oppimistuloksiin. Koska ECVET-järjestelmässä kuvataan oppimistuloksia tietoina, taitoina ja pätevyutenä, saattaisi olla johdonmukaista kuvata myös arviointikriteerejä samalla kolmijakoperiaatteella. Kohdassa 5.1 esitetyssä mallissa 1 oli oppimistulokset kuvattu tyydyttävän ja kiitettävän tasolla. Kuvausta voisi käyttää arvioinnissa sen jälkeen, kun hyvän tason kuvaus on lisätty. Yksi arvioinnin dokumentoinnin lomakemalli tehtiin tähän tarkoitukseen.

Arvioinnin tulisi tapahtua lähettävän tai vastaanottavan maan virallisesti hyväksytyyn käytännön mukaan, ts. arvioinnin suorittaa ja arvosanan antaa elin tai henkilö, jolla on siihen toimivalta. Yleensä työssäoppimisen yhteydessä haluttaisiin järjestää näyttö jonkin opintokokonaisuuden osanäyttönä. Jos arvosana annetaan suomalaisen ammattiosaamisen näytön mukaisesti, tulisi noudattaa Suomen määräyksiä. Esimerkiksi suomalainen opettaja voisi osallistua arviointiin joko seuraamalla näyttöä tai ainakin osallistumalla näytön arviointikeskusteluun. Tällöin ei olisikaan kyse opintosuoritusten siirrosta, vaan opintojen suorittamisesta ulkomailla suomalaisin tavoittein ja kriteerein.

Saksassa toteutettiin arviointi isäntämaan järjestelmän mukaisesti. Ranskalaisen kanssa arvioinnissa käytettiin projektissa laadittua yhdessä sovittua lomaketta ja sovittiin arvioinnin muista periaatteista. Olisikin mielenkiintoista tietää, mihin kriteereihin toisen maan käytännön mukainen arvosana perustuu.

Jobtopäätökset => Toimenpidesuositus: Oppimistulosten arvioinnin tulisi perustua oppimistulosten kuvaukseen tietoina, taitoina ja pätevyutenä. Jos arviointi tapahtuu toisen maan käytännön mukaan, on selvitettävä, mihin kriteereihin arvosana perustuu ja miten se do-

kumentoidaan. Tätä varten voidaan luoda kansallisesti yhdenmukainen toimintaohje ja lomake, jolla arviointitieto kerätään. Arvioinnin suorittajan tulisi olla lähettävän tai vastaanottavan maan säädösten mukainen toimivaltainen henkilö/elin.

Projektissa tuotettiin erilaisia arviointilomakkeita, jotka tulee tarkistaa ja hyväksyä ennen niiden käyttöönottoa.

5.4 Learning Agreement –malli

Learning Agreement tarkoittaa ECVET-järjestelmässä opiskelijakohtaista sopimusta, joka tehdään tiettyä toisessa maassa tapahtuvaa opiskelujaksoa varten. Siinä ovat sopijaosapuolina lähettävä ja vastaanottava organisaatio sekä opiskelija.

Kainuun ammattiopiston tehtävänä oli laatia Learning Agreement –asiakirjamalli, jonka ensimmäinen versio tehtiin ennen opiskelijavaihdon alkua. Mallia testattiin käytännössä ja jakson jälkeen tehtiin uusi versio, joka oli lausunnolla FINECVET 2 –projektin osallistujilla. Koska palautteita ei juurikaan tullut, pidettiin pienryhmäpalaveri, jonka jälkeen oli uusi projektin sisäinen lausuntokierros. Tällä kertaa mallia kommentoitiin aktiivisesti. Muun muassa Tampereen ammattiopistossa kiinnitettiin huomiota opiskelijan työturvallisuuteen, vakuutuksiin, käytettävyyteen ja allekirjoituksiin; myös vanhempien/huoltajan allekirjoitus tulee mahdollistaa alaikäisen osalta. Lomaketta muokattiin edelleen palautteiden perusteella.

Learning Agreement –malli käsittää seuraavat kohdat:

1. Opiskelija
2. Lähettävä osapuoli; vastaanottava osapuoli
3. Tavoitteena olevan opinto-ohjelman nimi, oppimistulosten kuvaus tietoina, taitoina ja pätevyytinä ja ECVET –opintopisteiden määrä
4. Tavoitteena olevan opinto-ohjelman järjestelyt: aloitus– päättyminen; kesto viikkoina/päivinä; ohjaava opettaja, ellei lähettävän oppilaitoksen yhteyshenkilö, puh. ja email; ohjaava opettaja, ellei vastaanottavan oppilaitoksen yhteyshenkilö
5. Vakuutukset toisessa maassa tapahtuvan opiskelun aikana
6. Oppimistulosten arviointi
7. Validointi
8. Allekirjoitukset: opiskelija ja alaikäisen kohdalla myös vanhemmat/huoltaja, lähettävän oppilaitoksen edustaja, vastaanottavan oppilaitoksen edustaja

Kaksi koulutuksen järjestäjää oli laittanut raportin liitteeksi käyttämänsä ”On-the-job Learning Contract”-in, jonka voisi rinnastaa Learning Agreement sekä Memorandum of Understanding –asiakirjoihin (ks. myös kohta 5.5).

Kommentointia: Tällaisenaan malli on tulkittavissa kahden oppilaitoksen väliseksi, sillä kohdassa 4 mainitaan ainoastaan ohjaava opettaja. Vastaanottavassa maassa voi vastuullisena henkilönä olla myös yrityksen edustaja. Kohdan Assessment pitäisi sisältää arvioinnin kriteerit, dokumentoinnin ja arvosana-asteikon. Allekirjoituksissa mainitaan ainoastaan Receiving Institution, pitäisikö olla myös vaihtoehtoisesti Receiving Company/Organisation.

FINECVET 1 –projektissa keskusteltiin siitä, pitäisikö Learning Agreement-tissä kertoa, mitä opiskelija jo osaa. Lisäksi pitäisi olla paikka alakohtaisille lisävaatimuksille, kuten terveystaamukset, rikosrekisterin tarkistus jne.

Asiakirjamallin käyttö edellyttää ohjeistusta siitä, mitä milläkin otsikolla tarkoitetaan. Täyttöohjeet voisi lisätä otsikoiden alle.

Jobtopäätökset => Toimenpidesuositus: Projektissa tuotettu Learning Agreement – asiakirjamalli voidaan ottaa käyttöön sen jälkeen, kun se on tarkistettu sekä hyväksytty ja siihen on lisätty ohjeistus lomakkeen täyttämistä varten.

5.5 Memorandum of Understanding –malli

Memorandum of Understanding tarkoittaa ECVET-järjestelmässä vapaaehtoista sopimusta kahden tai useamman toimijan välisestä yhteistyöstä, joka koskee oppijoiden oppimistulosten ja opintopisteiden validointia, siirtämistä ja tunnustamista. Sopimuksen tarkoituksena on lisätä lähettävän ja vastaanottavan organisaation välistä keskinäistä luottamusta.

Tampereen ammattiopisto vastasi Memorandum of Understanding –asiakirjamallin laadimisesta ja kokoamisesta. Saksalainen partneri osallistui mallin laadintaan. Malli koostuu seuraavista asiakirjoista:

1. Varsinainen sopimus, jossa on luettelo sovituista asioista ja jonka osapuolet allekirjoittavat. Asiakohdissa sovitaan vastavuoroisen yhteistyön ja opiskelija/henkilöstövaihdon eri muodoista, mahdollisuuksien lisäämisestä ja niistä informoimisesta sekä muista mahdollisista yhteistyöhön vaikuttavista ja yhteistyötä edistävistä toimenpiteistä.
2. Liitteenä selvitys, joka sisältää seuraavat asiat:
  - osapuolena olevan koulutuksen järjestäjän ja oppilaitoksen yhteystiedot
  - sopimusten allekirjoitusoikeuden omaavat henkilöt ja sopimusmenettely
  - lukuvuoden aikataulu
  - ammatillisen koulutuksen asema kansallisessa koulutusjärjestelmässä
  - koulutuksen järjestäjän antama oppilaitoksen perustamismääräys
  - tarvittavat taloushallinnon taustatiedot
  - laadunhallintadokumentit (yleinen/alakohtainen)
  - koulutuksen järjestäjän tarjoamat ammatilliset tutkinnot ja niiden taso
  - opiskelun järjestämisen luonnehdinta
  - opiskelijan arviointi, opintosuoritusten siirto ja validointi.
3. Liitteenä todistus arvonlisäverovelvollisuudesta
4. Liitteenä oppilaitoksen perustamisasiakirja

Projektissa mallia ovat kommentoineet Kainuun ammattiopisto, Omnia ja Liikemiesten kauppapisto - ATK –instituutti (SLK). Helsinki Business College ja SLK ovat omalta osaltaan täyttäneet Tampereen ammattiopiston laatiman liitelomakkeen. Helsinki Business College testasi mallia itävaltalaisen partnerin kanssa ja esimerkkiversion todettiin olevan sellaisenaan käyttökelpoinen ja hyödyllinen yhteisymmärryksen toteutumisessa. Asiakirjan

avulla pystytään kertomaan selkeästi ja monipuolisesti oppilaitoksen toiminnasta ja opintojen sisällöstä, mikä lisää partnerityön luotettavuutta. Itävaltalaisella osapuolella ei ollut vastaavaa yhtä selkeää ja johdonmukaista tapaa esittää omia toimintojaan. Myös SLK testasi mallia omien partnereiden kanssa ja totesi sen hyväksi.

Täytetyissä malleissa on pieniä eroavuuksia. Näitä lomakkeita pitäisi tarkastella rinnakkain, jotta löydetään paras mahdollinen lopputulos. Memorandum of Understanding -asiakirjaa pidettiin tärkeänä varsinkin solmittaessa uusia kumppanuussuhteita ulkomaisten partnereiden kanssa.

Kommentointia: Projektissa kehitetyssä mallissa on mainittu monia oleellisia asioita. Koulutuksen järjestäjää/oppilaitosta koskevassa liitteessä asioiden esittämisjärjestyksessä on pientä epäloogisuutta, kuten ammatillisen koulutuksen kansallinen asema on keskellä koulutuksen järjestäjää koskevia tietoja. Ehkä aivan alkuun voisi laittaa maininnan, onko oppilaitos julkinen vai yksityinen. Tätä tietoa pidetään yleensä tärkeänä.

Täytetystä mallista puuttuvat todistuksen takakannessa mainitut asiat, jotka määrittävät koulutuksen järjestäjän antaman koulutuksen virallisen aseman ja ilmaisevat, että koulutus tapahtuu valvotusti. Kohdassa 1.1.4 pitäisi mainita, että opetusministeriö päättää koulutuksen järjestäjän tarjoamista tutkinnoista, koulutusohjelmista ja tutkintojen laajuuksista. Kohdassa 1.2.1 olisi syytä mainita, että opetusministeriö antaa koulutuksen järjestämislupa ja päättää, millä koulutusaloilla koulutuksen järjestäjillä on lupa antaa koulutusta ja tutkintoja. Kohdassa 1.2.3 pitäisi mainita, että noudatetaan Opetushallituksen päättämiä opetussuunnitelman perusteita.

Tampereen ammattiopiston kohdalla olisi syytä myös tuoda esille, mistä lähtien Kurussa on annettu metsäalan koulutusta. Se antaisi metsäalan koulutukselle todellisen aikaperspektiivin ja vahvan aseman.

Ennen mallin käyttöönottoa on hyvä tarkistaa, onko kaikki tarpeellinen informaatio otettu huomioon.

Jobtopäätökset => Toimenpidesuositus: Projektissa tuotettu Memorandum of Understanding –asiakirjamalli voidaan ottaa käyttöön sen jälkeen, kun se on tarkistettu ja hyväksytty.

5.6 Linkitys Europassiin

Europassi koostuu viidestä eri asiakirjasta. Tässä projektissa käytettiin Europass-liikkuvuustodistusta, joka on tarkoitettu toisessa maassa suoritettujen opintosuoritusten dokumentointiin.

Europassia koskevasta osuudesta vastannut Keuda esittää, että Europass-liikkuvuustodistus tulisi linkittää verkkosivuille luotavaan ECVET-asiakirjasalkkuun. Europassi pitäisi saada sellaiseksi, että se voidaan täyttää sähköisesti verkossa. Nykyisin tämä ei ole mahdollista. Tästä esimerkki: Keudan toiveena oli luoda Europassin kohtaan 30a verkossa esitetyt kohta, jossa tuleva vaihto olisi kuvattu aikaisemmin sovitun viitekehysten pohjalta ja se olisi ollut liitettävissä suoraan Europassiin. Tämä osoittautui mahdottomaksi toteuttaa. Europassin kohta 30a on alakohtainen, minkä vuoksi sitä ei voi soveltaa verkkokäyttöisesti yleisellä tasolla.

Liikemiesten kauppapisto – ATK –instituutti teki joitakin ECVET-järjestelmää koskevia ehdotuksia Europassiin. Liikkuvuutta koskevassa kuvauksessa kohdassa 23 voisi viitata liitteenä olevaan Learning Agreement –asiakirjaan ja kohdassa 25 mainita suoritettavan tutkinnon nimen lisäksi tutkinnon EQF-tason. Arviointia koskevassa osiossa voisi olla sarake tutkinnon osien EQF-tasoa varten ja kohdassa 37b maininta EQF-tasosta.

Tampereen ammattiopisto ehdotti, että Europassiin liitettäisiin ECVET-pisteet, mikä edellyttää kansallisen pisteytysjärjestelmän vahvistamista. Myös ehdotettiin, että Europassin täyttö pitäisi tehdä kaikissa tapauksissa vain yhdellä kielellä eli englanniksi. Myös muut koulutuksen järjestäjät käyttivät Europassia, jonka käyttö on jo vakiintunut

Kommentointia: Europass-liikkuvuustodistus soveltuu projektissa saatujen kokemusten mukaan hyvin ECVET-järjestelmässä käytettäväksi. Esitetyt parannusehdotukset ovat kannatettavia. Tosin englannin kielen käyttäminen saattaa tuottaa vaikeuksia monissa maissa ja tapauksissa.

Johtopäätökset => Toimenpidesuositus: Europass-liikkuvuustodistuksen käyttö soveltuu hyvin ECVET-järjestelmään. Europass-liikkuvuustodistusta tulisi kehittää siten, että se toimisi kokonaan sähköisesti ja että käyttökielenä olisi aina englanti. Sisältöä tulisi tarkistaa siten, että Europass-liikkuvuustodistukseen voitaisiin merkitä tutkinnon ja tutkinnon osien EQF-taso sekä lisätä mahdollisesti ECVET-järjestelmän edellyttämiä liitteitä.

5.7 Työkalu opintosuoritusten siirtämisen prosessiin (oppimistulosten validointi ja tunnustaminen)

ECVET-järjestelmässä opintosuoritusten siirtämisen (transfer) prosessi käsittää validoinnin (validation) ja tunnustamisen (recognition). Validointi tarkoittaa oppimistulosten vastaavuuden arviointia eli sen varmistamista, että tietyt opiskelijan saavuttamat ja arvioidut oppimistulokset vastaavat tutkinnon osan vaatimia oppimistuloksia. Oppimistulosten tunnustaminen tarkoittaa prosessia, jossa validoiduille oppimistuloksille myönnetään virallinen status tutkinnon osan suorituksena.

Suomessa on säädetty osaamisen tunnustamisesta ammatillisesta koulutuksesta annettujen lain ja asetuksen muutoksilla vuonna 2005. Suomen lainsäädännössä on kuvattu osaamisen arvioinnin ja tunnustamisen menettelyä. Periaatteena on, että opiskelija hakee osaamisen tunnustamista ennen ko. opintojen aloittamista ja hankkii tarvittavat dokumentit. Säädökset noudattavat ECVET-järjestelmässä ehdotettua toimintamallia. ECVETissä on paljolti kysymys siitä, millaisia nämä dokumentit olisivat.

Opintojen siirtämisen prosessin ja työkalun kehittäminen oli FINECVET 2 -projektissa Vantaan ammattiopiston (Varian) vastuualuetta. Tarkoituksena oli laatia kuvausmalli, jota voidaan käyttää eri maissa kuvaamaan toisessa maassa suoritettavien opintojen siirtämistä. Opintosuoritusten siirtämisen työkaluksi valittiin taulukkomuotoinen kuvaustapa. Koko talotekniikan perustutkintoa kuvaavassa taulukossa on vasemmassa sarakkeessa lueteltu tutkinnon osat allekkain, kolmen seuraavan sarakkeen otsikkoina ovat tiedot, taidot ja pätevyys, viidennessä sarakkeessa mainitaan ECVET-pisteet (3 x opintoviikkomäärä) ja viimeisessä sarakkeessa on maininta ko. opintokokonaisuuden arviointitavasta (näyttö, koe, harjoitukset, esim. tulikortin suoritus). Myös kahdessa muussa osallistujamaassa laadittiin talotekniikan perustutkintoa vastaavan tutkinnon kuvaus projektissa tuotetun taulukkomallin mukaisesti sekä maan omalla kielellä että englanniksi.

Saksalaiselle ja hollantilaiselle partnerille taulukon täyttäminen aiheutti aluksi jonkin verran epäselvyyksiä, sillä Saksassa ja Alankomaissa ei ole totuttu itsenäisiin tutkinnon osiin (opintokokonaisuuksiin). Vaikeuksia tuotti opintosuoritusten määrittäminen, koska arviointi miellettiin vahvasti opettajien harkinnan mukaiseksi eikä asiakirjan mukaisesti tapahtuvaksi viralliseksi päätöksenteoksi. Kummassakaan maassa ei ollut totuttu noudattamaan opetussuunnitelmia ja pitämään niitä toimintaa ohjaavina asiakirjoina. Prosessin aikana siihen osallistuvien henkilöiden ymmärrys asiakirjojen merkityksestä kasvoi.

Suurimpia haasteita oli opintosuoritusten määrittäminen ja sen ymmärtäminen arviointipäätöksen tekemisenä ja vahvistamisena. Oli vaikea löytää dokumentaatio tutkinnon osan opintosuorituksista. Lopulta dokumenteiksi hyväksyttiin opettajien allekirjoittamat todistukset esimerkiksi työsaliharjoituksista. Tutkintojen keskinäinen tunnustaminen ja virallistaminen tapahtuu kussakin maassa sen maan käytännön mukaan.

Projektissa laadittiin myös kuvaus siitä, miten kussakin osallistujamaassa opintosuoritukset voidaan vahvistaa sen jälkeen, kun ne on tunnustettu tai muuten muokattu yhdenmuokaisiksi. Esimerkiksi Vantaalla tehdään ehdotus alakohtaiselle neuvottelukunnalle, joka puolestaan tekee esitykset ammattiosaamisen näyttöjen osalta toimielimelle sekä opetussuunnitelman osalta johtokunnalle.

Opintosuoritukset määritellään kunkin maan voimassaolevien säädösten mukaisesti ja niiden tulee olla kunkin koulutuksen järjestäjän vahvistamia, opiskelija-arviointia ohjaavien asiakirjojen mukaan tehtyjä ja riittävän kattavasti dokumentoituja. Opintosuoritusten siirtämisen helpottamiseksi pyritään muuttamaan kunkin koulutuksen järjestäjän virallisia asiakirjoja eikä luoda epävirallista toimintamallia, jossa esimerkiksi suoritetaan suomalaisia ammattiosaamisen näyttöjä ulkomailla ilman suoraa kytkentää paikalliseen opetussuunnitelmaan. Sen vuoksi koulutuksen järjestäjän tulisi huolehtia siitä, että sen opetussuunnitelmassa on päätetty opintosuoritusten siirtämisen menettelytavasta.

Kommentointia: Vantaan ammattiopiston loppuraportissa on pohdittu syvästi opintosuoritusten siirtämisen problematiikkaa ja otettu huomioon maiden välisten järjestelmien ja toimintatapojen eroja. Pohdinta on kirjattu myös tähän raporttiin, koska siitä voi olla apua muille koulutuksen järjestäjille. Tärkeä viesti koulutuksen järjestäjille on päättää opetussuunnitelmassa muualla suoritettujen opintosuoritusten hyväksymismenettelystä (validointi ja tunnustaminen).

Projektissa tuotetusta mallista voisi laatia prosessikuvauksen projektissa toteutettujen vaiheiden perusteella. Prosessi voisi sisältää oppimistulosten kuvauksen, oppimistulosten arvioinnin dokumentoinnin, koulutuksen järjestäjän päätöksentekoprosessin ja opintosuoritusten virallistamisen, josta Vantaan kaupungin menettelytapa on hyvä esimerkki.

Johtopäätökset => Toimenpidesuositus: Kokeilu osoitti, että ECVET-järjestelmän oppimistulosten kuvaustapaa voidaan käyttää apuna tutkintojen tuottaman osaamisen vertailussa. Ulkomailla suoritettujen opintosuoritusten validoinnista ja tunnustamisesta päättää Suomessa koulutuksen järjestäjä. Jotta päätöksenteko olisi suunnitelmallista, opiskelijan oikeusturvan mukaista ja virallista, tulisi päätösprosessin olla kirjattuna koulutuksen järjestäjän opetussuunnitelmassa. Päätöksentekoa varten voidaan laatia kansalliset ohjeet ja prosessi-kaavio koulutuksen järjestäjille.

5.8 Muut tulokset

Tutkinnon EQF-taso.

Jokaisen koulutuksen järjestäjän piti määrittää, mille EQF-suosituksen mukaiselle tasolle projektissa mukana ollut perustutkinto ja sen tutkinnon osat sijoittuvat. Seuraavassa ehdotukset:

Perustutkinnon nimi	EQF-taso koko tutkinto	EQF-taso tutkinnon osat
autoalan perustutkinto	taso 3	-
hotelli- ja ravintola-alan perustutkinto	taso 3	-
liiketalouden perustutkinto	taso 3 tai 4*	tasot 2 – 5*
maatalousalan perustutkinto	taso 3	-
metsäalan perustutkinto	taso 4	-
rakennusalan perustutkinto	taso 3	-
sosiaali- ja terveystieteiden perustutkinto	taso 4	-
talotekniikan perustutkinto	taso 3 tai 4	-
tietojenkäsittelyn perustutkinto	taso 3 tai 4	tasot 2-5

* Tyydyttävän T1 tason tavoitteilla koko tutkinto on tasolla 3 edellyttäen, että T1-arvosanan kriteereistä vähintään puolet ylittää tasolle 3, nykyisin osa kriteereistä on tasolla 2. Kiitettävän K5 tason tavoitteilla koko tutkinto sijoittuu tasolle 4, yksi kolmesta tutkinnon osasta on tasolla 5.

Maitten välistä vertailutietoa

Saksalainen loppukoe eroaa suomalaisesta ammattiosaamisen näytöstä. Koe tehdään aina vieraalla tilalla ja koneilla, joita opiskelija ei ole ennen käyttänyt. Kokeen kesto on enintään yksi päivä, kun se Suomessa kestää useampia päiviä. Suomessa on useita näyttöjä, Saksassa työkohteita on vain kaksi. Suomessa opiskelija osallistuu itse ammattiosaamisen näytön suunnitteluun ja tietää etukäteen, mitä häneltä vaaditaan. Saksalainen koe on enemmänkin perinteinen koe, jossa etukäteen ei tiedetä, mitä kokeessa pitää osata. Saksalainen arviointiasteikko on 1,0 – 6,0, jossa 1,0 on paras, Suomessa 1-5, jossa 5 on paras.

Suomessa ja Alankomaissa koulutuksen järjestäjällä on melko suuri mahdollisuus vaikuttaa opetussuunnitelmien konkreettiseen sisältöön, toimintaa ohjaavat kansalliset määräykset ja viranomaiset, oppimisen laadunvarmennukseen on annettu säädöksiä. *Saksassa* noudatetaan osavaltiokohtaisia asiakirjoja, joissa ei ole kuvattu oppimistuloksia. Opetus jakautuu kahdelle eri toimijalle: osavaltion ylläpitämille oppilaitoksille, jotka noudattavat ministeriön laatimaa opetussuunnitelmaa, ja työpaikoille, jotka noudattavat talotekniikan tapauksessa käsityökamarin laatimaa työn opetuksen suunnitelmaa. Projektin aikana syntyi käsitys, että juuri Saksassa vaaditaan ennen aitoja opintosuoritusten siirtoja melko paljon säädösten ja toimintamallien uudistamista.

Opintopistejärjestelmä on *ruotsalaisille* tuttu, *saksalaisille* ja *ranskalaisille* sen sijaan se on tuntematon. Lisäksi voidaan todeta, että Suomen liiketalouden perustutkinto sijoittuu EQF-tasolle 4, Alankomaissa ja Saksassa vastaavien tutkintojen taso on ainakin osittain alempi.

Ulkomailla suoritettujen opintojen lisäarvo vs. tutkintojen tai tutkinnon osien yhtenäistäminen

Ulkomailla suoritetuissa opinnoissa nähdään osaamisen monipuolistamisen mahdollisuus, kuten erilaisten työtapojen ja materiaalien käytön oppiminen. Projektissa tuotiin esille sellaisia oppimistuloksia, joissa ulkomaiset yhteistyökumppanit ovat erityisen vahvoja tai jotka ympäristön olosuhteista johtuen ovat mahdollisia saavuttaa vain tietyissä paikoissa. Esimerkiksi Ranskassa annettu näyttö betoni- ja muuraustöissä voitiin tulkita opiskelijan osaamisen ”lisäarvoksi” (added value, enrichment), koska näyttöä ei ollut mahdollista suorittaa kummankaan maan opetussuunnitelman mukaisesti. Ranskalaiset puolestaan olivat kiinnostuneita puurakentamisesta oppimistulostensa lisäarvona (enrichment). Metsäala on kansainvälisesti Suomen erityisosaamisaluetta, mikä houkuttelee vaihto-opiskelijoita muista maista Suomeen.

Ulkomailla suoritettujen opintojen tuoma lisäarvo on noussut selvästi esiin. Toisaalta kokeilutoiminnassa on huomattu, että käytettäessä ECVE'Tin kuvausmallia Suomen, Saksan ja Alankomaiden talotekniikan tutkintojen vertailussa, voitiin todeta yllättävän vähän eroja tavoitteena olevassa osaamisessa maiden välillä. Tämä lisää myös halua yhtenäistää tutkintojen oppimistuloksia tiettyjen partnereiden/maiden kanssa. Varia uskoo, että talotekniikan alalla opintosuorituksia voidaan yhtenäistää hollantilaisten ja saksalaisten partnereiden kesken. Liiketalouden alalla Suomen Liikemiesten Kauppaopisto – Atk-Instituutti on pitkään ollut mukana Leonardo da Vinci opiskelijavaihtoprojektissa, jossa suomalaisen, alankomaalaisen ja saksalaisen oppilaitoksen opiskelijat opiskelevat kansainvälisessä luokassa englanniksi lukuvuoden pituisen ohjelman peräkkäin kussakin maassa. Opinnot ovat kyseisen lukuvuoden osalta samat kaikista partnerimaista tuleville opiskelijoille.

Ulkomailla suoritettujen opintojen yhteydessä voisi arvioida opiskelijan kielitaidon tai kulttuuriosaamisen, joka opintopisteinä ja suorituksena siirrettäisiin siihen perustutkinnon ammatillisten tai yhteisten opintojen opintokokonaisuuteen, jossa sen tavoitteet ovat. Opiskelija voisi näin osoittaa toiminnallisen kielitaitonsa ja kulttuuriosaamisen aidossa työskentelytilanteessa, johon hänellä ei ole mahdollisuutta kotimaassaan.

ECVE'Tin tuoma hyöty

ECVET kehittää vastavuoroista opiskelijavaihtoa osaamistavoitteiden kuvausten avulla. Suomessa osaamistavoitteita on kuvattu ennenkin, muualla ei ole niin tehty. Koulutuksen järjestäjät ovat alkaneet puhua oppimistulosten kuvausten yhdenmukaistamisesta eri maiden välillä siltä osin, kuin oppimistulokset ovat samansisältöisiä.

ECVE'Tin todettiin tuovan yhteisen kielen ja sitä kautta ymmärrettävyyden. Tutkinnon modulaarisuus sekä oppimistulosten määrittäminen tietoina, taitoina ja pätevyytenä todella auttavat vertailussa.

Yksittäisinä huomioina voi lisäksi mainita: Projekti selvitti tutkinnon ja opintosuoritusten vahvistamiseen liittyviä prosesseja osallistujamaissa Koulutuksen järjestäjän autonomia (itsenäinen päätäntävalta) on edellytyksenä ECVETin toimivuudelle. Projektiin osallistuneiden mielestä osaamistavoitteet ovat tärkeämpiä kuin opintopisteet

6. TULOSTEN HYÖDYNTÄMINEN JA LEVITTÄMINEN

6.1 Tulosten hyödyntäminen

Projektissa mukana olleiden koulutuksen järjestäjien tavoitteena on valmius ottaa EC-VET-järjestelmä omassa toiminnassaan käyttöön heti kun kansalliset päätökset on tehty. Tulosten välittömästä hyödyntämisestä oli mainintoja kaikissa loppuraporteissa. Useat koulutuksen järjestäjät aikovat jo nyt ottaa käyttöön projektissa tuotettuja lomakkeita (kuten Learning Agreement, Memorandum of Understanding) myös muiden tutkintojen opiskelijavaihdossa. Näin saadaan vähitellen luoduksi yhtenäinen lomakkeisto, jota käytetään kumppanuusneuvotteluiden ja -sopimusten runkona. Opintojen kuvaamista tietoina, taitoina ja pätevyyttenä on tarkoitus jatkaa, jotta on helpompi vertailla opintojen ja tutkintojen tasoa ja sisältöä.

Ehdotettiin, että oppimistulosten kuvaustapaa voitaisiin käyttää koulutuksen järjestäjän opetussuunnitelmissa. Aikaisemmin ulkomaisten kumppaneiden kanssa yhteisesti laaditut opetussuunnitelmat on tarkoitus vastaisuudessa kuvata tietoina, taitoina ja pätevyyttenä (metsäkoneala, liiketalous).

6.2 Tulosten levittäminen

Valtakunnallisesti projektia on levitetty Opetushallituksen, CIMO:n ja Keudan Keravalla 27-28.11.2007 järjestämällä KansainväliSYYSpäivillä. FINECVET-projektia esiteltiin hanketorilla pidetyllä luennolla sekä työryhmissä, joihin osallistui projektista kuuden koulutuksen järjestäjän edustajia. Hanketta on myös esitelty valtakunnallisessa työelämäyhteistyön konferenssissa ”Pätevyudet näkyviksi – konferenssi pätevyyksien tunnistamisesta ja tunnustamisesta” (noin 330 osallistujaa) Espoossa joulukuussa 2007. Opetushallitus ja Omnia järjestivät ECVET-hankkeen kansainvälisen päätösseminaarin Ammatillisen koulutuksen suurtahtuman yhteydessä Espoossa 17.4.2008.

Yksittäiset koulutuksen järjestäjät ovat levittäneet projektia omille sidosryhmilleen ja yhteistyökumppaneilleen monissa eri tilaisuuksissa sekä Suomessa että ulkomailla. Ennen kaikkea projektissa mukana olleita ulkomaisia kumppaneita on perehdytetty ECVET-järjestelmään.

Projekti on vaikuttanut kahden uuden Leonardo-hankkeen aloittamiseen:

- Omnia aloitti sosiaali- ja terveydenhoitoalalla yhdessä saksalaisten ja ruotsalaisten kumppaneiden kanssa Leonardo-pilottihankkeen EVOC (Ecvet Unit for Vocational Studies in Child Care), joka käynnistyi syksyllä 2007.
- HBC on aloittanut vuoden 2007 loppupuolella Leonardo-hankkeen nimeltä INNOVET – Innovative e-learning module applied to practise and European Credit Transfer for VET, jossa testataan ECVET-järjestelmää.

7. JOHTOPÄÄTÖKSET JA TOIMENPIDESUOSITUKSET

FINECVET 2 –projektissa mukana olleet koulutuksen järjestäjien edustajat suhtautuivat erittäin myönteisesti ja innostuneesti ECVET-järjestelmän tuomiin mahdollisuuksiin ja ovat valmiita ottamaan järjestelmän käyttöön heti kun päätökset on tehty.

Seuraavassa on kooste FINECVET 2 –projektin johtopäätöksistä ja toimenpidesuosituksista:

1. Suomessa on helppo kuvata oppimistuloksia tietoina, taitoina ja pätevyytenä opetussuunnitelman sekä kansallisen ammattiosaamisen näyttöaineiston perusteella. Kansallisesti tulisi sopia, miten tiedot, taidot ja pätevyys määritellään suhteessa suomalaiseen arviointikohteittaiseen jaotteluun, sillä suomalainen oppimistulosten kuvaustapa on paljon kattavampi ja monipuolisempi kuin EQF-suosituksen määritelmä edellyttää. Projektissa tuotettuja oppimistulosten kuvauksia voi käyttää malleina sen jälkeen, kun ne on tarkistettu ja hyväksytty.
2. Kolmevuotisen perustutkinnon opintopistemäärän tulee olla kaikissa tutkinnoissa sama. Tutkinnon osien opintopisteet määriteltäisiin kansallisesti sen mukaan, mikä painoarvo ko. oppimistuloksilla on koko tutkinnossa. Laajuudeltaan tutkinnon osia pienempien opintosuoritusten opintopisteistä päättäisi koulutuksen järjestäjä kansallisesti laaditun ohjeen mukaan.
3. Kolmevuotisen perustutkinnon EQF-taso voi vaihdella tutkinnoittain, projektissa ehdotetaan suositustasoa 3 tai 4. Eurooppalaisessa keskustelussa näyttää siltä, että *average, best fit* - arviointitaso tulee olemaan vertailun lähtökohta. Näin ollen EQF-taso määriteltäisiin suomalaisen hyvän arviointitason mukaisesti. Myös tutkinnon osien EQF-tasot tulisi määrittää kansallisesti. Sekä tutkinnon että tutkinnon osien EQF-taso ja opintopisteet tulisi päättää opetussuunnitelman ja tutkinnon perusteissa. Ne tulisi merkitä tutkintotodistukseen helpottamaan työelämään sijoittumista.
4. Oppimistulosten arvioinnin tulisi perustua oppimistulosten kuvaukseen tietoina, taitoina ja pätevyytenä. Jos arviointi tapahtuu toisen maan käytännön mukaan, on selvitettävä, mihin kriteereihin arvosana perustuu ja miten arviointi dokumentoidaan. Tätä varten voitaisiin luoda kansallisesti yhdenmukainen toimintaohje, kuten lomake, jolla arviointitieto kerätään. Arvioinnin suorittajan tulisi olla lähettävän tai vastaanottavan maan säädösten mukainen toimivaltainen henkilö/elin. Projektissa tuotettiin erilaisia arviointilomakkeita, jotka tulee tarkistaa ja hyväksyä ennen niiden käyttöönottoa.
5. Projektissa tuotettu Learning Agreement –asiakirjamalli voidaan ottaa käyttöön sen jälkeen, kun se on tarkistettu, siihen on lisätty täyttöohjeet ja se on hyväksytty.
6. Projektissa tuotettu Memorandum of Understanding –asiakirjamalli voidaan ottaa käyttöön sen jälkeen, kun se on tarkistettu ja hyväksytty.
7. Europass-liikkuvuustodistuksen käyttö soveltuu hyvin ECVET-järjestelmään. Europass-liikkuvuustodistusta tulisi kehittää siten, että se toimisi kokonaan sähköisesti ja että käyttökielenä olisi aina englanti. Sisältöä tulisi tarkistaa siten, että Europass-liikkuvuustodistukseen voitaisiin merkitä tutkinnon ja tutkinnon osien EQF-taso sekä lisätä mahdollisesti ECVET-järjestelmän edellyttämiä liitteitä.

8. Kokeilu osoitti, että ECVET-järjestelmän oppimistulosten kuvaustapaa voidaan käyttää apuna tutkintojen tuottaman osaamisen vertailussa. Ulkomailla suoritettujen opintosuoritusten validoinnista ja tunnustamisesta päättää koulutuksen järjestäjä. Jotta päätöksenteko olisi suunnitelmallista, opiskelijan oikeusturvan mukaista ja virallista, tulisi päätösprosessin olla kirjattuna koulutuksen järjestäjän opetussuunnitelmassa. Päätöksentekoa varten voidaan laatia kansalliset ohjeet ja prosessikaavio koulutuksen järjestäjille.
9. ECVET-järjestelmän käyttöönoton eri vaiheista ja toimenpiteistä tulisi laatia kansalliset ohjeet ja prosessikaavio, josta ilmenee vastuulliset toimijat ja toiminnot sekä kansallisella että alueellisella tasolla.

PÄÄTÖS

11.2.2008

47/041/2005

Ohjausryhmän jäsenille

OHJAUSRYHMÄN ASETTAMINEN

Opetushallitus on päättänyt jatkaa ohjausryhmän toimikautta vuodella ajaksi 1.1.-31.12.2008. Ohjausryhmän tehtävänä on valmistella ehdotuksia eurooppalaisen opintosuoritusten siirtojärjestelmän (ECVET) käyttöönotosta Suomessa.

ECVET-järjestelmän alustavien ehdotusten valmistelua jatketaan FI-NECVET 2 -projektissa, jossa on mukana koulutuksen järjestäjiä ja opilaitoksia eri koulutusaloilta. FINECVET 2 -projekti on päättynyt 31.12.2007, mutta sen tulosten analysointi ja levittämisvaihe jatkuu keväällä 2008.

Ohjausryhmän jäseninä ovat edelleen seuraavat henkilöt:

rehtori Pekka Aittoniemi, Ammatilliset Rehtorit ry
 puheenjohtaja Kati Kokkonen, Suomen Ammattiin Opiskelevien Keskusliitto SAKKI ry
 asiantuntijayksikön päällikkö Sirkka-Liisa Kärki, Opetushallitus
 erityisasiantuntija Merja Laamo, Opetusalan ammattijärjestö OAJ
 koulutuspoliittinen asiantuntija Petri Lempinen, STTK
 asiantuntijayksikön päällikkö Marketta Saarinen, Opetushallitus
 työvoima- ja koulutuspoliittinen sihteeri Saana Siekkinen, SAK
 erityisasiantuntija Inkeri Toikka, Suomen kuntaliitto
 asiantuntija Tarja Tuominen, Elinkeinoelämän keskusliitto
 kehittämispäällikkö Riikka Yli-Suomu, Koulutuksen järjestäjät ry

Ohjausryhmän puheenjohtajana toimii edelleen asiantuntijayksikön päällikkö Sirkka-Liisa Kärki ja varapuheenjohtajana asiantuntijayksikön päällikkö Marketta Saarinen. Ohjausryhmän sihteerinä jatkaa erityisasiantuntija Hanna Autere.

Kehitysjohtaja Markku Rimpelä

Opetusneuvos Elisabet Kinnunen

FINECVET 2-PROJEKTI

YHTEENVETO PROJEKTIN KOKEILUTOIMINNASTA

Koulutuksen järjestäjä / Oppilaitos Yhteyshenkilö Sähköpostiosoite	Perustutkinto (pt) Koulutusohjelma (ko) / Opintokokonaisuus	Yhteistyömaa Oppilaitos tai Yritys	Erityisvastuu FINECVET 2- projektissa	Opetushallituksen asiantuntija
Espoon seudun koulutuskuntayhtymä Omnia Seija Heikkinen seija.heikkinen@omnia.fi	1. Autoalan pt, Autotekniikan ko 2. Hotelli- ja ravintola-alan pt, Hotellin ja ravintolan peruspalvelut 3. Sosiaali- ja terveystieteiden alan pt, Lasten ja nuorten hoidon ja kasvatuksen ko / Lasten ja nuorten hoito ja kasvatustieteiden ko	<i>Ranska</i> CFA la Chataigneraie, Rouen <i>Espanja</i> Hotelliketju Hotetur <i>Saksa</i> Berufliche Schule – Direktorat 7, Nürnberg Berufsfachschule für Kinderpflege, München	Malleja ja aineistoja oppimistulosten arviointiin	1. Erityisasiantuntija Timo Repo 2. Opetusneuvos Merja Lahdenkauppi 3. Opetusneuvos Aira Rajamäki
Helsingin Kauppaoppilaitos Oy / Helsinki Business College Jouni Hytönen joni.hytonen@hbc.fi	1. Liiketalouden pt, Asiakaspalvelun ja markkinoinnin ko ja Taloushallinnon ko / Liiketalous ja hallinto 2. Tietojenkäsittelyn pt, Informaatioteknologian palvelujen ja markkinoinnin ko	<i>Italia</i> Istituto Tecnico Commerciale Statale de Fazio, Lamezia Terme <i>Itävalta</i> Höhere Technische Lehr- und Versuchsanstalt Villach Bundeshandelsakademie und Bundeshandelsschule Wien <i>Liettua</i> Klaipėdos Siuvimo ir Paslauqu Verslo Mokykla, Klaipėda <i>Turkki</i> Cankiri College of Arts and Technology, Ankara <i>Unkari</i> Europa 2000 Vocational School of Economics, Tourism and Informatics, Budapest	Ehdotus opintopisteiden määrittämiseksi	Opetusneuvos Elisabet Kinnunen

Kainuun maakunta-kuntayhtymä / Kainuun ammattiopisto Risto Virkkunen ris-to.virkkunen@kao.fi	Maatalousalan pt, Maatilatalouden ko / Maatilatalouden yleis- taidot (osa)	<i>Saksa</i> Hauswirtschaftliche Berufsbildene Schule, Landwirtschaftskammer Niedersachsen, 4 maatilayritystä	Learning Agreement – asiakirjamallin laadinta	Opetusneuvos Susanna Tauriainen
Keski-Uudenmaan koulutuskuntayhtymä / Oppisopimuskeskus Kristina Tuori-Nyman kristina.tuori-nyman@keuda.fi	1. Autoalan pt, Autokorinkorjauksen ko 2. Rakennusalan pt, Talonrakennuksen ko / Muuraustyöt, Betonoin- ti- ja raudoitustyöt	<i>Ranska</i> CFA la Chataigneraie, Rouen CFA du batiment Jean Fontaine, Orléans	Linkitys Europassiin	1.Erityisasiantuntija Timo Repo 2. Opetusneuvos Arto Pekkala
Suomen Liikemiesten Kauppaopiston Säätiö / Suomen liikemiesten kauppaopisto – ATK-instituutti Ritva Saastamoinen ritva.sastamoinen@slk.fi	Liiketalouden pt, Liiketalous ja hallinto (osa)	<i>Alankomaat</i> ROC Eindhoven <i>Saksa</i> Rudolf Rempel Berufs- kolleg	Oppimistulosten kuvaus tietoina, taitoina ja päte- vyytenä	Opetusneuvos Elisabet Kinnunen
Tampereen kaupunki / Tampereen ammattiopisto Ritva Haveri ritva.haveri@tampere.fi	Metsäalan pt, Metsäkonealan ko	<i>Espanja</i> IES El Escorial, Madrid <i>Ruotsi</i> Stora Segerstad och Värnamo Naturbruks- gymnasium <i>Ranska</i> L'Ecole Foresterière de Meymac, PACA <i>Saksa</i> Niedersächsische Fors- tliches Bildungszentrum	Memorandum of Under- standing- asiakirjamallin laadinta	Opetusneuvos Jouni Suoheimo
Vantaan kaupunki / Vantaan ammattiopisto Varia Juha-Ville Mäkinen juha-ville.makinen@edu.vantaa.fi	Talotekniikan pt, LVI-asentajan ko	<i>Alankomaat</i> Alfa-College, Groningen <i>Saksa</i> Berufliche Schulen des Kreises Rendsburg- Eckerförde G-T-L, Schleswig-Holstein	Työkalu opintosuoritus- ten siirtämisen proses- siin (oppimistulosten validointi ja tunnustami- nen)	Opetusneuvos Arto Pekkala